Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 13 (631) ГОД XIII 31 САКАВІКА 1968 г. ЦАНА 60 гр.

Новыя вершы

НЕПРЫРУЧАНАЯ ПТУШКА

Мне па душы глухія пушчы.
Лістоты замець на дварэ.
Я непрыручанаю птушкай
Жыву між сполахаў і дрэў.
Каторы дзень настрой губляю
І зноў, па-новаму, люблю.
Іду, гукаю, выглядаю,
Шукаю, думаю, не сплю.
О людзі! — Вечныя пытанні,
Вытокі мудрасці і зла.
Нясу ў сваё святое ранне
Любоў і гнеў на паўкрыла.
Мяне ў палёце не скарылі,
А калі збочу, то малю:
Скруціце стомленае крылле
І кіньце ў родную раллю.

Жэня Янішчыц

БГКТ

У ВАРШАЎСКІМ АДДЗЕЛЕ

Праца Варшаўскага аддзела БГКТ у лютым г.г. была накіравана на адзначэнне знамянальнага юбілею — 50 гадавіны Савецкай Арміі.

Пяцідзесяцігоддзю ваенных сіл СССР, а таксама 25 гадавіне гістарычнай перамогі над гітлераўскімі войскамі пад Сталінградам была прысвечана ўрачыстая акадэмія, арганізаваная 8.II.г.г. супольна з дырэкцыяй Дома савецкай культуры ў Варшаве.

Акадэмію адкрыў намеснік дырэктара Дома савецкай культуры тав. Аляксандр Іванавіч Смалянаў. Прывітаў ён сардэчна прысутных на акадэміі генерала брыгады Войска Польскага тав. Самуіла Малько, палкоўніка Савецкай Арміі тав. Алега Сяргеевіча Мелказёрава, членаў і сімпатыкаў Варшаўскіх аддзелаў Беларускага і Літоўскага грамадска-культурных таварыстваў.

З цікавым і змястоўным дакладам аб гераічным шляху пройдзеным Савецкай Арміяй, аб пераможнай сталінградскай бітве, якая была паваротным пунктам у лёсе II сусветнай вайны — выступіў палкоўнік А. С. Мелказёраў.

Ад імя Беларускага таварыства выступіў Віктар Швед, які сваю прамову закончыў уласным вершам «Савецкай Арміі» (у слаўнае пяцідзесяцігоддзе).

У другой частцы акадэміі дэманстравалася трэцяя частка савецкага мастацкага кінафільма «Вайна і мір».

16.II. у памяшканні Таварыства на Сенаторскай адбылася сустрэча з генералам брыгады Войска Польскага тав. Самуілам Малько.

Генерал С. Малько шмат гадоў свайго жыцця аддаў барацьбе за волю і шчасце беларускага і польскага народаў. У часе II сусветнай вайны ён у радах Савецкай Арміі, а потым у радах Войска Польскага прайшоў баявы шлях да Берліна.

У міжваенны перыяд, будучы членам Цэнтральнага Камітэта КПЗБ, тав. С. Малько змагаўся з санацыйнымі ўладамі Польшчы за вызваленне зямель Заходняй Беларусі і ўз'яднанне іх у адзінай сацыялістычнай дзяржаве.

Надзвычай цікава, пераканаўча і непасрэдна расказаў ген. С. Малько аб сваіх непасрэдных кантактах з беларускімі легальнымі арганізацыямі, з прагрэсіўнымі беларускімі палітычнымі дзеячамі, пісьменнікамі. Тав. Малько выступаючы пад партыйным псеўданімам «Паўлік» шмат дапамог паэту Максіму Танку ў яго палітычным росце, у цяжкіх матэрыяльных абставінах і ў выданні яго паэтычных зборнікаў.

Цікава прадстаўлялася публіцыстыка тав. «Паўліка» (С. Малько), яго адважныя артыкулы, друкаваныя на старонках беларускіх легальных прагрэсіўных газет і ў нелегальным камуністычным друку.

Сустрэча з ген. С. Малько была надзвычай карыснай. Прысутныя пазнаёміліся з часткай малавядомай гісторыі заходнебеларускага камуністычнага руху.

28.II. у памяшканні Варшаўскага аддзела БГКТ адкрыта выстаўку савецкага ваеннага плаката пазычаную ў Сталічным праўленні ЗМС. Выстаўка прадстаўляе гісторыю Савецкай Арміі, яе гераічную барацьбу з вонкавымі і ўнутранымі ворагамі на ўсіх франтах грамадзянскай і Айчыннай войн.

Праўленне аддзела на сваім чарговым пасяджэнні зацвердзіла багаты план працы аддзела на 1968 год.

В. Ш.

ПОМ СУСТРАКАЕ ВЯСНУ

Выбіраючыся да **ПОМ-у ў Бельску** здавалася мне, што зараз тут вельмі гарачы час, усё ж за некалькі тыдняў вясна. Але ў Бельскім ПОМ-е падрыхтоўку да вясны пачалі ўжо вельмі даўно тады, калі мы пачалі думаць сур'ёзна аб зіме.

Найбольшай справай у падрыхтоўцы да веснавых палявых работ — гэта трактары. Трактараў у сельгасгуртках ужо многа і гэта адна справа, а другая — шмат іх псуецца і то з розных прычын. ПОМ у Бельску, як і кожны іншы ПОМ, праводзіць капітальны рамонт трактараў. І нягледзячы на тое, што вельмі часта не хапае запасных частак, **усе трактары будуць адрамантаваны на час**. Дырэктар **Чэслаў Хмяльніцкі** паінфармаваў мяне:

— Зараз (першая палова сакавіка — А. К.) маем яшчэ адрамантаваць 16 трактараў, але да 15 сакавіка, напэўна, і іх адрамантуем.

Штоправўда, згодна з планам і гэтыя 16 трактараў павінны былі быць ужо адрамантаваны, але затрымка наступіла выключна з прычыны недахопу запасных частак, якія трэба было шукаць у іншых ваяводствах. Зрэшты, не вялікая бяда, што трактары не адрамантаваны. Калі б трэба было ісці ў поле, ПОМ мае запасныя трактары і можа іх даваць паасобным сельгасгурткам. Варта таксама дадаць, што зараз на пляцы ў ПОМ-е стаіць 12 адрамантаваных трактараў, якіх сельгасгурткі не забіраюць толькі таму, што не маюць чым плаціць за рамонт.

Аб рамонтах трактараў і машын правёў я размову з кіраўніцтвам і працаўнікамі. Усе згодна сцвердзілі, што найбольш рэкламацый (да 70% агульнага ліку рамонтаў) прыпадае на новыя трактары. Зрэшты, тут у прадукцыйным цэху я бачыў, як рамантуецца трактары. Калектыў рабочых і тэхнікаў робіць усё, каб па меры магчымасці ўласнымі сіламі, часта розпымі камбінацыямі, прывясці даную частку машыны ў карыстанне. Каб магчыма добра выспецыялізавацца ў рамонтах, напрыклад, ПОМ у Бельску спецыялізуецца ў рамонце шасі трактараў, а рухавікі дызеля рамантуе Рамонтна-прадукцыйнае прадпрыемства ў Беластоку.

Аднак, нягледзячы на найлепшае правядзенне ПОМ-амі рамонтаў, будуць выступаць недамаганні машын. Звязана гэта з тым, што кожную машыну мусяць абслугоўваць людзі. Факт гэта знаны, што ў многіх сельгасгуртках, дзе ёсць па 3 і больш трактараў, адзіным «спецыялістам» з'яўляецца трактарыст і добра яшчэ, калі трактарыст — чалавек сумленны, але многія не хочуць дбаць аб грамадскай уласнасці, і такім чынам тут хутчэй псуюцца машыны, а праўленні сельгасгурткоў, не знаючыся, не могуць гэтаму зарадзіць. І таму ПОМ у Бельску сустракае сёлеташнюю вясну масавай падрыхтоўкай перш за ўсё трактарыстаў. У павеце на курсах падрыхтоўваецца 90 трактарыстаў, а новых трактараў павет атрымае толькі 60, г.зн., што 30 чалавек — гэта запас, які будзе заступаць, калі зойдзе патрэба. Зрэшты, сярод курсантаў многа дыспетчараў сельгасгурткоў, членаў праўлення, якія тут знаёмяцца з асновамі асноў механізацыі.

У Бельскім ПОМ-е пачнецца эксперымент, які, на маю думку, напэўна, апраўдае сябе. У красавіку і маі распачнецца тут курс механікаў сельскагаспадарчых машын і прылад. Ініцыятыва ПОМ-у прыхільна была прынята Міністэрствам асветы, якое апрацавала і перадала праграму навучання. Людзі, якія закончаць гэты курс, будуць вышэйшымі спецыялістамі ад трактарыстаў і будуць абслугоўваць т.зв. кансерватарскія пункты сельскагаспадарчых машын і прылад. Агульна кажучы, гэта павысіць узравень тэхнічнай культуры, якой нам так не хапае на вёсцы.

А. Карпюк
фота аўтара

РЭЗЕРВЫ ХЛЕБА

Чалавек неахвотна прызнаецца да сваёй беднаты. Беластоцкае ваяводства, калі разыходзіцца пра сельскагаспадарчую прадукцыю, займае, на жаль, адно з апошніх месц у сям'і 17-ці ваяводстваў нашай краіны. Пацяшаемся толькі тым, што тэмп развіцця сельскагаспадарчай прадукцыі Беласточчыны на працягу апошніх год быў вышэйшы ад сярэдняга ўзроўню для ўсёй краіны.

Радныя ВРН, якія 12 сакавіка сабраліся на чарговую 15-тую сесію, дайшлі да вываду, што аздараўляючай крыніцай для беластоцкай сельскай гаспадаркі з'яўляюцца нявыкарыстаныя рэзервы.

СТРУКТУРА ПАСЕВАЎ

Пад жыта, авёс, пшаніцу і ячмень гаспадары на Беласточчыне прызначаюць каля 56% ворнай зямлі. Праўда, у Гайнаўскім, Беластоцкім, Бельскім і Сакольскім паветах збожжа сеюць крыху больш. Адначасова больш 13% поля сяляне адводзяць пад кармавыя расліны — сэрадэлю, канюшыну, лубін, траву і т.п. Беласточчына багата сенажацямі. І перш за ўсё яны павінны забяспечыць жывёлу кормам. Канюшыну, а тым больш сэрадэлю можна і неабходна замяніць добрым высакаякасным сенам.

АДНАЎЛЕННЕ НАСЕННЯ

Даўно ўжо ўстаноўлена, што сяляне абавязаны аднаўляць насенне: праз 3 гады збожжа і праз 5 год бульбу. Аднаўленне сеўнага матэрыялу жыта, аўса, пшаніцы і ячменю праходзіла наогул паспяхова, хаця толькі 5 паветаў перавыканала ўстаноўлены план. Паўднёва-ўсходнія паветы (апрача Сямяціч) не маюць, на жаль, чым тут пахваліцца. Яшчэ горш праходзіла аднаўленне пасадачнага матэрыялу бульбы. У Беластоцкім і Дуброўскім паветах план выкананы ледзь на 22%, у Бельскім — 44%. Крыху лепшыя вынікі маюць Сямяціцкі і Гайнаўскі паветы. Устаноўлена, што сяляне ў многіх вёсках і ў цэлых грамадах не прытрымоўваліся трохгадовага для збожжа і пяцігадовага для бульбы тэрміну аднаўлення насення.

Праграма аднаўлення насення прадбачвала суседскі абмен. Жыццё паказала, што ён не апраўдаў сябе. Добрыя намеры ўлад часам выкарыстоўваліся для розных махлярстваў. Таму было пастаноўлена да 1971 года суседскі абмен поўнасцю замяніць дзяржаўнымі пастаўкамі высакаякаснага насення.

ЗАПРАЎКА ЗБОЖЖА

Толькі 1/3 азіміны і 1/5 ярыны запраўляюць у нас сяляне перад пасевам. Справа шмат палепшылася восенню мінулага года, але ўсё яшчэ далёка да задавальняючага стану. Таму ваяводская рада абавязала сельскагаспадарчыя гурткі, каб у іх руках знайшлося столькі сеўнікаў, што адзін сеўнік будзе прыпадаць на 15 гектараў — і не больш. Гэта дазволіць урэшце выкінуць каробачку ці плахту і аблегчыць запраўку насення. Адначасова да 1970 года на кожнай міжгуртКоўскай машынатрактарнай базе павінны быць абсталяваны прылады для ачысткі насення.

ХІМІЧНАЯ ПРАПОЛКА

Толькі кожны трэці гектар поля, заняты пад вырошчванне збожжа, бачыў

(Працяг на стар. 4)

Падзеі • Здарэнні • Факты • Каментарыі • Весткі

СВЕТ

НІКЧЭМНАЯ АКЦЫЯ ІЗРАІЛЯ

Завострылася сітуацыя на Блізкім Усходзе. Ізраільскія войскі зноў парушылі паразумленне аб спыненні ваенных дзеянняў і напалі на Іарданію. Трэба дадаць, што гэты акт агрэсіі з'яўляецца найвялікшым ад часоў чэрвеньскай вайны. Пасля 15-гадзіннай барацьбы іарданскія войскі спынілі паход агрэсара.

Аперацыя мела выразна тэрарыстычны характар. Гэта адно з тых дзеянняў, якія ізраільская прапаганда называе «помстай» за акцыі арабскага руху апору. Аднак у сваёй істоце вялікая агрэсіўная аперацыя мае глыбейшую палітычную мэту.

Іарданскі дэлегат на пасяджэнні Савета Бяспекі скліканай нагла заявіў: **«Атака наступіла ў той час, калі ўзраслі надзеі на пасняхавасць місіі пасла Ярынга, надзеі на пачатак сур'ёзных перагавораў і на рэалізаванне пастаноў Савета Бяспекі. Гэтыя надзеі грубіянска знішчана нікчэмнаю мілітарнаю акцыяй Ізраіля».**

Многія краіны свету з абурэннем асуджаюць чарговы акт агрэсіі. **Урад СССР у сваёй заяве падкрэслівае, што Ізраіль ідзе слядамі гітлераўскіх катаў. Як вядома — фашысцкая Германія таксама захапіла чужыя тэрыторыі, а потым імкнулася дыктаваць ахвярам агрэсіі свае ўмовы.**

А. НОВАТНЫ ПАДАЎ У АДСТАЎКУ

Прэзідэнт Чэхаславакіі, былы I сакратар ЦК КПЧ **Антанін Новатны** падаў у адстаўку. У пятніцу (22.III.1968 г.) чэхаславацкі ўрад прыняў да ведама гэтую звестку.

Згодна з канстытуцыяй, да моманту выбараў новага прэзідэнта, яго функцыі будзе спаўняць урад. Прэм'ер-міністру даверылася некаторыя функцыі прэзідэнта, як напрыклад, функцыю галоўнакамандуючага ўзброенымі сіламі.

КЕНЕДЗІ КОНТРА ДЖОНСАН

Р. Кенедзі дэмакратычны сенатар з Нью-Йорка і брат замардаванага прэзідэнта заявіў, што афіцыяльна ўносіць сваю кандыдатуру, што ён стае ў выбарчыя спаборніцтвы на кандыдата дэмакратаў у прэзідэнцкіх выбарах.

Джонсан з'яўляецца таксама прадстаўніком дэмакратычнай партыі, але справа ў тым, што Кенедзі ад даўжэйшага часу крытыкуе в'етнамскую палітыку Джонсана і лічыць яе безнадзейнай з усіх пунктаў гледжання.

ГЕНЕРАЛ ВЕСТМОРЛЕНД...

...галоўнакамандуючы амерыканскімі войскамі ў Паўднёвым В'етнаме ў апошнім часе асабіста камандаваў вялікай аперацыяй у 5-ці правінцыях вакол Сайгона. Прыймала ў ёй удзел 50 тыс. салдат. Яе мэта — знішчэнне вызваленчай арміі ў гэтым раёне. Аперацыя закончылася няўдачай, а Вестморленд у ліпені мае пакінуць пасаду галоўнакамандуючага і атрымае пасаду шэфа штабу арміі. **Цяжка гэта назваць аван сам, паколькі прыпадае ён на час фіяска яго стратэгіі ў в'етнамскай вайне.**

А. К.

БССР

ПАКТЫ

Беларуская ССР падпісала міжнародны пакт аб грамадзянскіх і палітычных правах і міжнародны пакт аб эканамічных, сацыяльных і культурных правах, якія былі прыняты на Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый 16 снежня 1966 года.

Ад імя Беларускай ССР пакты падпісаў пастаянны беларускі прадстаўнік у Нью-Йорку, у сядзібе ААН.

КАМІТЭТ

Камітэт народнага кантролю БССР, Беларускі рэспубліканскі савет прафсаюзаў і ЦК беларускага камсамола разгледзелі вынікі рэспубліканскага агляду па эканоміі і ашчаднасці, праведзенага ў 1967 годзе на прадпрыемствах прамысловасці, будаўніцтва, транспарту і сувязі, гандлю і грамадскага харчавання, камунальна-бытавога абслугоўвання, у калгасах і саўгасах, арганізацыях і ўстановах.

Выказана шэраг крытычных заўваг.

УСЕСАЮЗНАЯ

У Мінску адбылася Усесаюзная навуковая канферэнцыя, прысвечаная 70-годдзю першага з'езда Расійскай Сацыял-Дэмакратычнай Рабочай партыі (РСДРП). Канферэнцыю адкрыў **П. Машэраў,** першы сакратар ЦК Беларускай Кампартыі.

У канферэнцыі ўдзельнічалі выдатныя вучоныя з Масквы і Ленінграда. пасланцы саюзных рэспублік і запрошаныя госці.

Першы з'езд ленінскай партыі адбыўся 70 год таму назад, у Мінску. Да нашага часу захаваўся домік, у якім у канспірацыйных умовах адбываўся гэты з'езд. Домік гэты пераўтворана ў музей.

ГАДАВІНА

У беларускай сталіцы адбылася ўрачыстая акадэмія, прысвечаная 20-ай гадавіне з дня падпісання Дагавору аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемнай дапамозе паміж Балгарыяй і Саюзам ССР.

У акадэміі, м. ін., удзельнічалі: сакратар ЦК КПБ **С. Пілатовіч,** намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР і **І. Клімаў,** міністр замежных спраў Беларускай Рэспублікі **А. Гурыновіч** і іншыя асабістасці.

Былі выкананы гімны: балгарскі, савецкі і беларускі.

КАРПЮК

У Гродне адбыўся справаздачна-выбарчы сход беларускіх пісьменнікаў Гродзеншчыны.

Вядомы нашым чытачам пісьменнік **Аляксей Карпюк** паўторна выбраны сакратаром Гродзенскага аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі.

БЕЛАРУСКУЮ

Як паведамляюць беларускія газеты, Славянскі інстытут сталічнага універсітэта ў Даніі звярнуўся з просьбай аб матэрыялы дзеля вывучэння студэнтамі беларускай мовы. Сведчыць гэта, несумненна, аб росце зацікаўлення беларускай культурай у свеце. (С.Я.)

ПОЛЬШЧА

СУПРАЦЬ СІЛ РЭАКЦЫІ

19 сакавіка Уладзіслаў Гамулка выступаў з прамовай на сустрэчы з грамадска-палітычным актывам сталіцы, якая трансліравалася па радыё і тэлебачанне на ўсю краіну. Прамова прысвечана была нелегальным дэманстрацыям студэнтаў Варшавы і іншых універсітэцкіх цэнтраў. Уладзіслаў Гамулка падрабязна паінфармаваў слухачоў аб тым, як фактычна разыгрываліся гэтыя падзеі і які быў іх пачатак. Паінфармаваў падрабязна аб прычынах зняцця са сцэны Нацыянальнага тэатра п'есы Адама Міцкевіча «Дзяды». Прычынай былі палітычныя дэманстрацыі тэатральнай публікі ў час спектакляў «Дзядаў», дэманстрацыі перш за ўсё антысавецкага характару. Апошні спектакль «Дзядаў», які адбыўся 30 студзеня, кончыўся палітычнай дэманстрацыяй у тэатры і на вуліцах горада. Потым адбыўся надзвычайны сход Варшаўскага аддзела Саюза польскіх літаратараў, непасрэдна ўжо звязаны з пазнейшымі падзеямі ва ўніверсітэце. Стаўся ён для многіх пісьменнікаў аказіяй да заўзятых атакаў на партыю і народную ўладу з рэакцыйных варожых Польшчы пазіцый. Уладзіслаў Гамулка расказаў перш за ўсё аб становішчы Кісялеўскага, для якога ідэалам з'яўляецца аднаўленне буржуазнай антысавецкай Польшчы і Паўла Ясяніцы, які ў пасляваенны перыяд быў членам дзейнічаючай на Беласточчыне банды Лупашкі і прымаў удзел у забойствах актывістаў партыі і народнай улады.

I сакратар партыі ўнікліва пераанаізаваў палітычную істоту падзей, якія потым перарадзіліся ў анархісцкія студэнцкія дэманстрацыі. За падзеямі гэтымі стаяць тыя самыя палітычныя сілы, якія давялі Польшчу да вераснёўскай катастрофы ў 1939 годзе і якія зараз на захадзе карыстаюцца поўнымі магчымасцямі дзеяння і падтрымкай варожых Польшчы палітычных асяроддзяў.

Уладзіслаў Гамулка ўказаў на недахоп адпаведнай палітычнай і выхаваўчай працы сярод універсітэцкай моладзі. Праявіўся ён у адносінах некаторых прафесараў, якія не супрацьстаўляліся анархісцкім выступленням часткі ўніверсітэцкай моладзі, а нават ім спрыялі. У сувязі з тым, што ў аналізаваных падзеях прыняла ўдзел частка моладзі яўрэйскага паходжання, Уладзіслаў Гамулка пераанализаваў сітуацыю яўрэйскай нацыянальнай меншасці і палякаў яўрэйскага паходжання ў Польшчы. Прамоўца, між іншым, заявіў:

«Адзінай меркай ацэнкі грамадзяніна нашай дзяржавы з'яўляецца яго пастава ў адносінах да сацыялізма і істотных інтарэсаў нашай дзяржавы і народа. Кожны грамадзянін акрэслівае сваю нацыянальнасць паводле ўласнай свядомасці: Карыстаецца прытым з роўных правоў незалежна ад таго, ці лічыць сябе палякам, беларусам ці яўрэем. Але абавязвае таксама яго прынцып лаяльнасці ў адносінах да сваёй краіны, да сваёй айчыны Народнай Польшчы». (п)

ВАЯВОДСТВА

БЕЛАСТОЧЧЫНА З ПАРТЫЯЙ

Палітычныя банкруты, пра якіх гаварыў тав. Уладзіслаў Гамулка на сустрэчы з Варшаўскім партыйным актывам, выкарысталі маладзёжную запальчывасць варшаўскіх студэнтаў дзеля ўласных, брудных мэт. З прыемнасцю адзначаем, што студэнты Беластока не далі сябе атуманіць хлуснёй правадыроў варшаўскіх супрацьурадавых выступленняў. Кіраўніцтва Ваяводскага камітэта ПАРП наладзіла сустрэчу з прадстаўнікамі Беластоцкай медыцынскай акадэміі, Вышэйшай інжынерскай школы і настаўніцкіх студый. Беластоцкія студэнты рашуча заявілі, што яны поўнасцю падтрымліваюць слушную палітыку партыі і яе цяперашняга кіраўніцтва.

Таксама як у цэлай краіне, працоўная Беласточчына не засталася абыякавай на дыверсійныя дзеянні рэвізіяністцкіх і сіяністцкіх сіл у нашай краіне. Штодзень у дзесятках фабрык, прадпрыемстваў, устаноў і школ адбываюцца сходы і мітынгі, на якіх адназначна асуджаюць прысутныя правадыроў варшаўскіх выступленняў і выяўляюць шчырую падтрымку Цэнтральнаму Камітэту ПАРП з тав. Уладзіславам Гамулкам на чале. Немагчыма нават пералічыць усіх фабрык і ўстаноў, якія ўжо прынялі гэтага роду рэзалюцыі. Да голасу рабочых прылучыліся таксама журналісты Беластока, якія ў сваёй рэзалюцыі рашуча асудзілі палітычных банкрутаў.

Найбольш выразнай падтрымкай палітыкі нашай партыі з'яўляюцца прадукцыйныя абавязацельствы ў гонар V з'езда партыі. Заяўленні аб абавязацельствах паступаюць ужо даўжэйшы час. Аб іх мы таксама пісалі. Сёння, для прыкладу, прыпомнім, што абавязацельства тэкстыльшчыкаў фабрыкі імя Эміліі Плятэр у Васількове ацэньваецца на 327 тысяч зл., калектыў Беластоцкіх сілікатаў абавязаўся дадаткова выпусціць 200 тыс. штук цэглы, рабочыя прадпрыемства прамысловага будаўніцтва ў Беластоку ў гонар V з'езда ПАРП датэрмінова на паўтара мільёна перавыканалі план I-га квартала г.г.

Сваю прывязанасць да партыі і яе палітыкі працоўныя Беласточчыны выяўляюць таксама і ў тым, што масава выказваюць ахвоту быць членамі ПАРП. Нядаўна, напрыклад, адбыўся сход партыйнай арганізацыі прадпрыемства «А—26» у Элку. Гэтая партыйная арганізацыя найбольш шматлікая ў Элцкім павеце. Сход праходзіў пад лозунгам: «Мы — з партыяй і з Вамі, Таварыш Веслаў!» У час сходу кандыдацкія партыйныя білеты былі ўручаны амаль 10-ці рабочым.

Прэзідыум Ваяводскага камітэта Аб'яднанага стронніцтва людовага накіраваў ліст I сакратару Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку, тав. А. Лашэвічу. у якім ад імя членаў стронніцтва і сялян Беласточчыны выяўляе поўную падтрымку для палітыкі партыі і заяўляе сваю салідарнасць з рабочымі. (вр)

TELEWIZJA WARSZAWA

NIEDZIELA, 31.III.

8.25 Program dnia. 8.30 „Pamiątki architektury" — „Psków" (Moskwa). 9.00 TV Kurs Rolniczy: „Nawożenie roślin pastewnych w uprawie polowej". 9.35 „Przypominamy, radzimy". 9.45 „Schronisko" — film turystyczny pol. 10.00 Dla młodych widzów: „Pozdrowienia od przyjaciół" (Moskwa). 10.35 „Uciekinier" — film. 11.00 „W starym kinie". 12.00 Dziennik. 12.10 „Z ludowej szkatuły" — program regionalny. 12.40 PKF. 12.55 Sprawozdanie sportowe. 14.45 „Przemiany". 15.15 Dla dzieci: Telewizyjny Teatr Lalek — R. Kipling — „Taffy". 16.15 Koncert estradowy — gra zespół J. Miliana z udziałem solistów. 17.00 „Tropik pod Koniem" — rep. film. 17.25 „Jak to się stało?" — film dok. jap. 18.15 „Ludzie i zdarzenia". 18.30 „Teatr Telewizji na świecie" — „Agamemnon" wg Ajschylosa. Reż. P. Ledoux (Belgia). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Co się zdarzyło w Silver Lode" — film fab. USA. 21.25 Niedziela Sportowa. 21.45 „Z melodią przez Brukselę" — filmowy program rozrywkowy.

PONIEDZIAŁEK, 1.IV.

15.40 Program dnia. 15.45 i 22.20 Politechnika TV II roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Kino Ptyś". 17.20 Dla młodych widzów: „Zrób to sam". 17.40 „Medale i detale". 18.00 „Północny Ural" — film radz. 18.15 „Eureka". 18.45 „???" Wykonawcy — Iga Cembrzyńska i Edward Dziewoński. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV. H. Rousseau: „Zemsta sieroty" — komedia. Reż. J. Gruza. 21.05 „Ubiór nie tylko zdobi". 21.30 Kino Krótkich Filmów. 22.00 Dziennik.

WTOREK, 2.IV.

10.00 Dla szkół (kl. III) „Od ziarnka do kromki chleba". 10.15 „Jewdokia" — film fab. radz. 11.55 Dla szkół (kl. XI) Język polski — J. Anonilh: „Skowronek". 12.30 i 15.10 Przysposobienie rolnicze: „Ochrona sadów". 13.05 Przerwa. 15.05 Program dnia. 15.45 i 22.35 Politechnika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Szymon i Kubuś" (IV). 17.20 Dla młodych widzów: „Latający Holender na Zatoce Bengalskiej". 17.50 „Nie tylko dla pań". 18.10 „Kroki" — film prod. „Czołówka". 18.20 TV Kurier Warszawski. 18.35 „Po szóstej". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Wiem wszystko" — teleturniej. 20.35 „Odraza" — film fab. węg. 22.15 Dziennik.

SRODA, 3.IV.

9.55 Dla szkół (kl. VII) Wychowanie obywatelskie: „Na obchodzie z patrolem MO". 10.30 „Charles Augustus Milverton" — film („Sherlock Holmes"). 11.20 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 23.00 Politechnika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Pan Półka i Spółka". 17.20 Dla dzieci: „Z przygodą na ty" — film. 17.30 PKF. 17.40 „Telekram". 17.50 „Letni ogród" — film radz. 18.15 Wszechnica TV: „Wszechświat, w którym żyjemy" — „Przed milionami lat" cz. IV. 18.45 „Śpiewnik domowy" St. Moniuszki. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Charles Augustus Milverton" — film („Sherlock Holmes"). 20.55 „Światowid". 21.25 Studio Współczesne — W. Dymny: „Oskarżony". ok. 22.40 Dziennik.

CZWARTEK, 4.IV.

9.55 Dla szkół (kl. VIII) Historia: „W nocy nalot, w dzień łapanka". 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. VI) Historia: „Liberum veto". 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. XI). Język polski: „Przyboś — Gałczyński — Różewicz". 12.25 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 23.05 Politechnika TV II roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem". 18.05 „Na morskich szlakach". 18.30 „Śladami przyjaźni". — film Tele-Aru. 18.45 „Jazz w Filharmonii". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 19.55 Przemówienie Ambasadora Węgierskiej Republiki Ludowej w Polsce. 20.05 „Muranów". 20.35 „Foto - Haber" — film fab. węg. 22:10 Magazyn Medyczny. 22.40 Dziennik.

PIĄTEK, 5.IV.

9.55 Dla szkół (kl. lic.) — Magazyn aktualności „Panorama". 10.30 „Dom na rozstajach" — film fab. radz. 12.10 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 22.20 Politechnika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Miś z okienka". 17.15 „Don Kichot" — film (odc. I). 17.45 „Człowiek a ziemia". 18.15 TV Kurier Mazowiecki. 18.30 Wszechnica TV: „Hałas, temperatura, ciśnienie" („W pracowniach polskich uczonych"). 19.00 „Śpiewa Wanda Polańska". 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Przeprawa" — rep. filmowy. 20.25 Teatr TV: F. Hebbel — „Maria Magdalena". 21.35 „10 minut recenzji". 21.45 „Święte góry i morze" — rep. film. („Od Bałtyku do Oceanu Spokojnego"). 22.00 Dziennik.

SOBOTA, 6.IV.

10.30 „Szlachetne pobudki" — film fab. ang. 11.20 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VII) Zoologia. „Ptaki". 12.25 Przerwa. 12.45 Dla szkół (kl. VIII) Geografia: „Miliony w ziemi". 13.15 Przerwa. 15.50 Program dnia. 15.55 TV Kurs Rolniczy: „Pytania i odpowiedzi". 16.30 „Program Tygodnia". 16.55 Wiadomości dziennika. 17.05 Dla młodych widzów: „Konkurs pięciu milionów". 18.05 „Pamiętna podróż" — film („Bonanza"). 18.55 „Wieczorne rozmowy". 19.20 Dobranoc. 19.30 „Monitor". 20.10 „Pegaz". 20.55 „Szlachetne pobudki" — film fab. ang. 21.40 Dziennik. 22.00 Festiwal Piosenki Eurowizji (Londyn).

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek, 29 marca

8.05 Dziennik. 8.15 „Mister-Twister". Film animowany. 8.30 „Rewizor". Film. 14.00 „Nowiny". 14.20 Program dnia. 14.25 „O tym wiedzieć powinni wszyscy". 14.45 Język angielski dla przedszkolaków. 15.15 „Kurier Wiejski". 15.45 „Zykowowie". Spektakl TV. 18.30 „Sztafeta nowin". 19.30 Gra bajanista J. Kozakow. 20.00 „Kronika pięciolatki". 20.40 Ilf i Pietrow: „Złoty cielak". 21.00 „Tylko fakty".

Sobota, 30 marca

6.55 Program dnia. 7.00 Gimnastyka. 7.45 Dla studentów. 9.30 Język angielski dla przedszkolaków. 10.00 „Alba - Regia". Film. 11.30 Artysta ludowy BSRR A. Glebow. 12.00 „Szkatułka muzyczna". 12.20 „Wnukowie Neptuna". 12.50 Filmy dla dzieci. 13.30 „Czyny naszych ziomków". 14.00 W świecie sztuki. 14.20 „Kurier Wiejski". 14.45 „Spotkanie rytmiczne". 15.00 „Ja — z 60-ch". 16.00 „Klub filmowy". 17.00 „Płomyk". 18.15 Kartki kalendarza muzycznego". 18.30 „Czas". 19.00 L. Tołstoj. „Albert". Spektakl TV. 20.00 „Almanach muzyczny". 21.00 „Ściana". Nowela filmowa. 21.15 Dziennik. 21.30 Program na jutro.

Niedziela, 31 marca

6.30 Dla studentów. 7.00 Gimnastyka. 7.15 „Budzik". 7.45 Dziennik 8.00 Dla uczniów. 8.30 Architektoniczne pomniki Pskowa. 9.00 „Wesoły karnawał". 10.00 W świecie nauki. 10.20 „Zielone światło taksówki". 11.00 „Dla was, kobiety". 11.30 Tydzień książki dla dzieci. 12.00 Film animowany dla dzieci. 12.10 „Światło przeciwko ciemności". 13.00 Hokej: „Spartak — Dynamo". 15.15 „Melodie — 67". 15.40 „Turniej ciekawskich". 16.15 „Kiosk muzyczny". 17.00 „Jakub Bogomołow". Spektakl teatralny. 19.00 „Siedem dni". 19.45 Program rozrywkowy. 21.00 „Tyko fakty".

Саколка разбудоўваецца

Жылыя дамы на вуліцы Длугай.

Саколка разбудоўваецца. Асабліва прыгожа разбудоўваецца яна ў паўночнай частцы. На вуліцы Длугай пабудаваны сучасныя жыллёвыя дамы. А за імі выгодны дзіцячы сад.

У недалёкім мінулым у цэнтры горада на плошчы вакол царквы адбываўся кірмаш. Сотні фурманак тут з'язджалася нават з даволі адлеглых вёсак. Зараз гэтая плошча — плошча Касцюшкі чыстая, выкладзеная цэментнымі пліткамі. Па-суседску з гэтай плошчай знаходзіцца сквер, які летам красуецца клумбамі руж.

Цэнтральнымі вуліцамі Саколкі з'яўляюцца вуліцы Беластоцкая і Гродзенская. На Беластоцкай вуліцы найбольш знаходзіцца крамаў. У таргова дзень — гэта значыць, у панядзелак — на гэтай вуліцы масы людзей.

Затое на Гродзенскай амаль цішыня. У апошні час на гэтай вуліцы пабудаваны гандлёвы прыгожы павільён. Тут знаходзіцца таксама і кавярня, у якой адбываюцца дансінгі.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскі**

Тут знаходзіцца крама мужчынскай і дамскай моды, а таксама кавярня «Міла».

Гродзенская вуліца.

Дамы на плошчы імя Касцюшкі.

Пры агульным развіцці турыстычнага руху на Беласточчыне наглядаецца яго заняпад на паўднёвым усходзе нашага ваяводства. Сведчаць аб тым нават фармальныя даныя беластоцкага ПТТК. На Бельшчыне лік членаў ПТТК за апошнія тры гады паменшыўся дакладна ў чатыры разы, падобная сітуацыя на Гайнаўшчыне, дзе з 7 гурткоў ПТТК у 1966 годзе засталося 3 гурткі. Аб Сямяціцкім, Беластоцкім і Сакольскім паветах наогул няма гутаркі. Затое пачынае цвісці арганізаваны турыстычны рух у Дуброўскім павеце, які знаходзіцца па-суседску з вялізным Аўгустоўска-Сувальскім турыстычным комплексам. Ужо за Бобраю турыстычныя базы, у Аўгустоўскую пушчу летам выройваюцца нязлічаныя масы турыстаў.

Адзіным турыстычным цэнтрам на нашым паўднёвым усходзе з'яўляецца славутая Белавежа. Аднак зацікаўленне Белавежай не такое вялікае, як магло б здавацца на першы погляд. Белавежскі цэнтр здольны прыняць утрая больш турыстаў, чым звычайна. Ды нават гэтая трэць турыстаў не знаходзіць тут належнай абслугі, няма падрыхтаваных праваднікоў ні належнай атмасферы зычлівасці ў адносінах да турыстаў. А, здавалася б, традыцыі турыстычнага руху тут куды старэйшыя, чым у Аўгустове.

Атмасфера нядобразычлівасці, прынамсі, у частковай інтэрпрэтацыі ўлад ПТТК, мае адмоўны ўплыў на далейшыя перспектывы развіцця турыстыкі ў нашых ваколіцах. У бліжэйшыя гады, нават у бліжэйшае дзесяцігоддзе, не прадбачваецца якой-небудзь турыстычнай дзейнасці ў басейнах рэк верхняй Нарвы і Мельніцка-Драгічынскага ўчастка Буга.

Няцяжка заўважыць, што нашы людзі разумеюць турыстыку дакладна наадварот: выехаць у лес, наладзіць выпіўку. І ўсё. Вандраванне і пазнаванне ваколіц лічыцца амаль дурнотаю. Гэтакая наша традыцыя, калі штосьці такое наогул заслугоўвае на назву традыцыі...

Свайго часу мы шырока апісвалі ў «Ніве» прыгажосці маршрутаў белавежскіх, нарва-бутскіх і супраслянскіх. Але ад аднаго апісвання і заахвочвання яшчэ не ўзнікне турыстычны рух. На гэта павінна існаваць жыццёвая неабходнасць, патрэба захавання сіл і здароўя. Мо з часам навучымся яе ад слянзакаў, якія па аб'ектыўных прычынах зразумелі вельмі даўно вялікую вартасць турыстыкі. Летнюю Аўгустоўшчыну запаўняюць, перад усім, людзі вялікіх гарадоў і прамысловых цэнтраў. Беластачан там надта мала, не едуць туды нярэдка нават і за дарма. Мы — сыны прыроды. Хіба так. Але турыстыка, — гэта не толькі аказія для кантакту з прыродай, але перад усім — змена асяроддзя, адпачынак ад штодзённых клопатаў, адпачынак ад тых самых людзей урэшце, калі гаварыць па шчырасці да канца. Турыстыка патрэбна і вёсцы, і не толькі ў Варшаву ці ў штаб Гітлера (для сенсацыі).

Разумеем турыстыку як аказію пабачыць дзівы: слон, зубр, від Варшавы з Палаца культуры і т.п. А дзе ж мы згубілі адпачынак? Цішыню і роздумы? Пачуццё прыгажосці і шчасця жыцця? Радасць жыць? (ся)

Белавежа 23-ох

Выйшла з друку чатырохтысячным тыражом груповая праца пад рэдакцыяй дац. др **Януша Фалінскага** «Нацыянальны парк у Белавежскай пушчы».

Свае навуковыя працы публікуюць тут 23 аўтары, у тым ліку 11 з Белавежы: **дац. Януш Фалінскі, дац. Здзіслаў Пуцэк; др др Станіслаў Бароўскі, Чэслаў Аколуў, Аляксандр Сакалоўскі; мгр мгр Ежы Альшэўскі, Крыстына Фалінская, Данута Гацлаўская, Амелія Кавэцкая, Андрэй Кавэцкі; лекар вет. Збігнеў Красінскі**. Малюнкі і карты выканала **Нэлі Альшэўская.**

Працу аўтары прысвячаюць «Ініцыятару і аднаму з творцаў Белавежскага Нацыянальнага парку **Прафесару Доктару Уладзіславу Шаферу** ў 80 гадавіну нараджэння і 45 гадавіну ўзнікнення парку». (вл)

Чалавек і пушча

Вядомы нам як актыўны прыяцель Белавежы і адначасова старшыня Таварыства прыяцеляў Белавежы **дац. др Януш Фалінскі** з Белавежскай геабатанічнай станцыі Варшаўскага універсітэта сваю габілітацыйную працу (г. зн. працу на ступень дацэнта) пісаў на тэму «Antropogeneza (antropos — grec. człowiek, i genezis — początek, pochodzenie — red.) roślinności Puszczy Białowieskiej jako wynik syntropizacji naturalnego kompleksu leśnego».

Праца выйшла кніжкай і была напісана пад кіраўніцтвам праф. др **Ул. Матушкевіча** з Варшаўскага універсітэта. (вл)

Беларускія кнігі

У беластоцкай кнігарні пры вуліцы Кілінскага 10, а таксама ў кнігарнях Бельска, Гайнаўкі, Сямяціч, Саколкі можна набыць наступныя беларускія кніжкі:

Алесь Якімовіч. **Выбраныя творы. І і ІІ т.** Гэта збор твораў выдатнага беларускага дзіцячага пісьменніка.

Р. Мурашка. **Салаўі Св. Палікара.** Раман.

Кандрат Крапіва. **Байкі і сатырычныя вершы.**

Бярозка. Гэта дзіцячы зборнік.

Янка Купала. **Выбраная лірыка.** Некаторыя літаратуразнаўцы дашукоўваюцца аналогіі паміж лірыкай Купалы і Лермантава. Максім Горкі лічыў Купалу беларускім Шаўчэнкам.

Анатоль Вялюгін. **Вада і вуды.** Дасканалая рэч да чытання за 2 зл. і 30 гр.

Аркадзь Чарнышэвіч. **Новы дом.** Рэч вартая ўвагі.

Уладзімір Дубоўка. **Жоўтая акацыя.** Мала вядомы ў нас, а як жа цікавы паэт.

Беларуская народная казка. Філіпка-сынок.

Якуб Колас. **З майго летапісу.** Гэта рэкамендуем для старэйшай моладзі, ліцэістаў. (ся)

Сялянская партыя

Апрача ПАРП на вёсках Сакольшчыны вялікую выхаваўчую і арганізатарскую работу вядзе Аб'яднанае стронніцтва людовае ЗСЛь. У 16-ці грамадах працуюць грамадскія камітэты ЗСЛь, якія ў сваёй дзейнасці найбольшы націск кладуць на павышэнне сельскагаспадарчай вытворчасці і на арганізацыю грамадскіх чынаў. У паўднёва-ўсходняй частцы Сакольшчыны найбольшыя заслугі ў ініцыяванні і мабілізацыі сялян да грамадскай працы мае гурток ЗСЛь у Шацілах, прэзасам якога з'яўляецца Станіслаў Хлябовіч. Апошнім часам быў там праведзены рамонт дарогі, якая злучае Шацілы з Нетупай. Аўтарытэт ЗСЛь на Сакольшчыне з кожным годам узрастае. Аб гэтым сведчыць хаця б той факт, што ў мінулым годзе ў рады ЗСЛь было прынята 200 новых членаў. Сакольская арганізацыя ЗСЛь здабыла першае месца ў Беластоцкім ваяводстве па разбудове сваіх радаў. Зараз вядзецца ў ЗСЛь вялікая кампанія — абмен членскіх білетаў.

Варта адзначыць, што сакратаром Павятовага камітэта ЗСЛь на Сакольшчыне з'яўляецца наш дзеяч — Аляксандр Рафаловіч, які ўжо многа год узначальвае Павятовае праўленне аддзела БГКТ. (мх)

СЯДАЙЦЕ, ЕДЗЕМ

У акцыі беластоцкіх рэдакцый і «Грамады», «Сядайце, едзем», арганізуем загранічныя экскурсіі:

СССР — выезд 18 мая спальным поездам на 8 дзён у Львоў і Кіеў. Кошт 3.190 плюс 577 злотых для абмену на 26 рублёў.

Балгарыя — ад 14 да 28 чэрвеня, пабыўка ў прыморскім лясніčым цэнтры «Дружба» (10 кіламетраў ад Варны). Праезд самалётам. Усё каштуе 6 тысяч зл. плюс 1036 для абмену.

ГДР — выезд у канцы жніўня або на пачатку верасня на 5 дзён у Берлін і і Пачдам. Кошт 1480 плюс 250 для абмену.

ЗАГРАНІЦУ І Ў ПОЗНАНЬ

Венгрыя — на 6 дзён у Будапешт, ад 19—24 верасня. Кошт 2600 плюс 447 для абмену.

Чэхаславакія — 3 дні ў Празе ад 25—29 верасня. Падарожжа самалётам, кошт 1430 плюс 250 для абмену.

Ва ўсіх гэтых экскурсіях прадбачана наведванне самых цікавых мясцовасцей кожнай краіны і кожнага горада.

На Познаньскі кірмаш

Як штогод, у чэрвені ў Познані будзе адбывацца міжнародны кірмаш. Спулдзельня «Грамада» ў рамах нашай супольнай акцыі «Сядайце, едзем», прымае абслугу экскурсій з Беласточчыны.

Удзельнікі экскурсіі будуць мець: начлегі ад 30—35 зл, ежу 60 зл. за дзень, білеты на кірмаш — 21 зл., білеты ў оперу, аперэту ад 20 да 35 зл., у тэатры ад 15—25 зл.

Праезд забяспечвае «Грамада» аўтобусамі. Па дарозе туды і назад многа цікавых месц можна пабачыць па заказу. Заказы прысылаць да 10 мая.

Арганізуюць экскурсіі аддзелы і экспазітуры «Грамады»:

1) **Беласток,** Аддзел ваяводскі, вуліца Варшаўская 38, тэль. 14-17,

2) **Сувалкі,** экспазітура, вул. Касцюшкі 92, тэль 704,

3) **Сямяцічы,** Пляц Вызвалення 17, тэль 94,

4) **Ломжа,** вул. Крутка 5, тэль 23-30,

5) **Алецка,** вул. Леніна 11, тэль. 766.

Школы і члены спулдзельні «Грамада» карыстаюць са зніжак. (вл)

РЭЗЕРВЫ ХЛЕБА

(Працяг са стар. 1)

дагэтуль хімічныя сродкі для барацьбы з пустазеллем. У некаторых паветах, як у Бельскім і Сакольскім было яшчэ горш. Хімічная праполка прымянялася там мінімальна.

ВАПНАВАННЕ

Падкормліванне глебы штучнымі угнаеннямі, як сцвердзілі спецыялісты, толькі тады мае сэнс, калі яна не з'яўляецца кіслай. На Беласточчыне 86% поля патрабуе вапнавання. У 1966/67 гаспадарчым годзе завапнавана ў нас ледзь 5% поля. Пры такім тэмпе поўнае адкісленне глебы наступіла б недзе за 20 год. Таму неабходна вапнаванне спалучыць з праграмай продажу і прымянення іншых штучных угнаенняў.

СІЛАС

Пад канец 1967 года кожны гаспадар меў сілас. Гэта сярэдні паказальнік для ўсяго ваяводства. Прыглядзеўшыся бліжэй, убачым, што на 100 гаспадарсў у Гайнаўскім і Сакольскім паветах сіласы мелі толькі 11, а ў Беластоцкім, Бельскім, Дубровскім і Сямяціцкім паветах — толькі 16—18 гаспадароў. Радныя ВРН дайшлі да вываду, што сіласаванне корму так трэба разбудаваць, каб у 1970 годзе прыпала на адну карову мінімум 3 тоны сіласу ў год. Зараз у Гайнаўскім павеце прыпадае 145 кг, а ў Сакольскім — ледзь 80 кг.

НА СЯЛЯНСКІМ ПАНАДВОРКУ

Гэта некаторыя рэзервы хлеба, якія разглядалі радныя ВРН у Беластоку. Бачым, што нічога тут асабліва новага няма, але ўсё канкрэтна і сапраўды па-гаспадарску падлічана. 350 калектываў, у склад якіх уваходзілі сельскагаспадарчыя спецыялісты, рыхтавала матэрыял для абмяркоўкі на сесіі. Гэтыя калектывы пакінулі статыстычныя сярэднія паказальнікі і праўду аб сельскай гаспадарцы Беласточчыны шукалі на сялянскіх панадворках. Адкрылі яны, для прыкладу, што ў вёсках Войшкі, Тарнопаль, Падаляны і Грабавец толькі нямногія гаспадары аруць поле на зіму; што ў вёсках Мельнік, Пераходы, Свіслачаны і Габлы амаль зусім не прымяняюць штучнага угнаення: што ў Бацках, Кандратках, Кітурыках мала ведаюць пра хімікаты для барацьбы з пустазеллем. Гэта таксама рэзервы.

ПШАНІЦА НА ГАЙНАЎШЧЫНЕ

Усё зараз зводзіцца да таго, каб больш было збожжа. Разглядзеўшы ўсе магчымасці, кіраўнікі сельскагаспадарчай прадукцыі прышлі да вываду, што побач Высокамазавецкага, Ломжынскага і Замбраўскага — таксама Бельскі, Гайнаўскі і Сямяціцкі паветы могуць і павінны быць вытворцамі не толькі жыта і жыта, але і пшаніцы. Гэта ж таксама рэзервы.

М. Нурэцкі

ЮБІЛЕЙ МАСТАЦКАГА КАЛЕКТЫВУ

У лютым эстрадны калектыў «Споlем» ПСС (спажывецкая спулдзельня) у Бельску Падляшскім адзначыў 10-годдзе сваёй мастацкай дзейнасці. З гэтай нагоды ў зале мясцовага кіно «Зніч» адбыўся канцэрт.

Існуе харавы калектыў ад 1958 года. Ад самага пачатку паспяхова ён выступае, а на аглядах атрымоўвае высокую ацэнку. У красавіку 1959 года на ваяводскім аглядзе аматарскіх калектываў у тэатры імя А. Вянгеркі ў Беластоку атрымоўвае ён другое месца. У 1960 годзе на такім жа аглядзе завяёўвае першае месца.

Пасля яго рэарганізацыі з хору на эстрадны калектыў, у красавіку 1961 года, на аглядзе мастацкіх калектываў ПСС выйшаў ён таксама на першае месца.

У снежні 1962 года на аглядзе прафсаюзных калектываў атрымаў ён дыплом за сваю дзейнасць.

У 1963 годзе Беластоцкае радыё награла выступленне калектыву і дало перадачу, падкрэсліваючы яго значэнне ў культурным жыцці Бельска.

У 1966 годзе салістка гэтага калектыву Ядвіга Завадская была накіравана на цэнтральны агляд салістаў у Катавіцах. На юбілейным канцэрце кіраўнік аддзела культуры ВРН тав. Кая ўручыў калектыву таксама дыплом.

На працягу 10-гадовага існавання эстрадны калектыў даў 300 канцэртаў. Праз калектыў прайшло каля 400 асоб. Дзякуючы працы ў аркестры, 29 асоб навучылася іграць на інструментах і пазнаёміліся з нотамі. Найстарэйшымі на стажу прыналежнасці да калектыву з'яўляюцца Мечыслаў Нявінскі, Ян Верамеюк, Веслаў Краўчук і Уладзімір Война.

Такіх значных дасягненняў калектыў дабіўся ў значнай меры дзякуючы нязменнаму кіраўніку Мечыславу Шымыскаму — члену сімфанічнага аркестра ў Беластоку.

Тэкст і фота: **Яўгень Зіневіч**
Бельск

У БЕЛЬСКІМ ЛІЦЭІ

Урачыста адзначыў 50-годдзе Савецкай Арміі Бельскі беларускі ліцэй. 23 лютага адбылася акадэмія. Афіцыйную частку распачаў духавы аркестр пад кіраўніцтвам мгр Максімовіча. Уступныя слова сказаў дырэктар М. Гайдук. З дакладам выступіў тав. Магрук, старшыня ЛОК-у. Падкрэсліў у ім ролю Савецкай Арміі ў свеце і ў час вызвалення Польшчы. Прыпомніў аб слаўных баях і савецкіх героях, загінуўшых на Бельшчыне, як Кузьмін ці Кужэльны. Прамову законныў лозунгам «Хай жыве дружба між народамі СССР і Польшчы і іх братнімі арміямі». Аркестр адыграў гімн СССР і пасля пачалася мастацкая частка. У праграме былі вершы і польскія, рускія і беларускія песні. Цудоўна дэкламавала вершы вучаніца I класа Я. Такарэўская. Песні «Тачанка», «У прыфрантовым лесе», «Эх, дарога», спяваў хор. Сола выступіла Ірына Цыбік. На заканчэнне выступіў інструментальны калектыў у наступным складзе: Я. Буркевіч — акардэон, Я. Дэмянюк — трубка, Р. Кендысь — барабан.

У ВАРШАВУ

24 лютага г.г. адзінаццатыя класы і частка дзесятых нашага ліцэя пабывалі ў Варшаве на оперы Гуно «Фауст». Уражанні з Варшавы прывязлі яны вельмі добрыя. Паклапаціўся аб гэтым дырэктар ліцэя М. Гайдук і мгр Максімовіч. Час, які аставаўся да оперы, яны прысвячалі на экскурсію па Варшаве. Пабывалі ў палацы ў Вілянове, аглядалі «Старэ Място» і многа цікавых помнікаў, месцы слаўных баёў у час Варшаўскага паўстання. Вялікае задавальненне дала нам выстаўка карцін Пікаса.

Л. Вераніка
Бельскі бел. ліцэй

У лабараторыях вучоных

Адведалі мы нашага знаёмага, ведомага спецыяліста па туберкулёзу, прафесара Уладзіслава Прэнгоўскага ў яго утульным кабінеце ў новай клініцы туберкулёзу Медыцынскай акадэміі ў Беластоку. Папрасілі сказаць нам, што новага ў навуковай працы прафесара і яго штаба.

— Справа туберкулёзу рознага роду яшчэ не стаіць у нас добра. Слаба працуюць парадні, слаба развіваецца акцыя малафарматных здымкаў (тут рэч аб масавых прасвятленнях пры дапамозе г. зв. малых здымкаў, якія абавязваюць усіх — рэд.). Пры дапамозе малых здымкаў удаецца выкрываць іншыя хваробы дыхальных органаў.

1. Самай страшнай з іх з'яўляецца **рак лёгкіх**. Гэтая хвароба звязана абсалютна з курэннем папярасаў і паогул з дымам. Паяўляецца яна ўсё часцей у сувязі з пашырэннем курэння і развіццём матарызацыі.

2. **Катар бронхаў**. Нялечаны, ён вядзе да раздуцця лёгкіх. Хвароба гэта спатыкаецца найчасцей у людзей з вёскі. Прычыны? Чалавек спацелы, нап'ецца халоднай вады. Шкодны таксама пыл, напрыклад, пры малацьбе, у неправетранай кватэры. Хвароба пачынаецца такім сабе пакашліваннем, гаворыцца тады «за многа паветра ў грудзях». А гэта ўжо раздуваюцца лёгкія, што аслабляе ў сваю чаргу сэрца.

3. **Грыбіца лёгкіх** — Заражэнне лёгкіх пэўнага роду грыбом. Для ўсіх хворых на вышэй успомненыя хваробы мы маем у клініцы асобы аддзел. На ім у мяне зараз шэсць хворых з ракам лёгкіх, якія маглі б быць выратаваны смерці, калі б згадзіліся на аперацыю. Аперацыя лечыць рак у пачатковых яго стадыях. Хворы на гэтую хваробу не адчувае на пачатку болю і на аперацыю не згаджаецца. Але смерць на рака лёгкіх страшная — сэрца яшчэ моцнае, ды чалавек душыцца.

Трэба пастаянна прыпамінаць людзям пра аперацыйнае лячэнне, асаблівa рака лёгкіх, бо хваробы гэтай ніякімі іншымі спосабамі і лекамі вылечыць нельга.

4. Цяпер хачу пару слоў сказаць аб самым **туберкулёзе лёгкіх**. Існуе сярод грамадства незразуменне, што яго лячыць трэба ў бальніцах і санаторыях. У паветах у нас ёсць парадні, бясплатныя лекі. Усё для хворага, але сярод самых людзей добрай волі няма.

Усюды спадае лік хворых на туберкулёз, толькі ў Беластоцкім ваяводстве расце. Звязана гэта перад усім з тым, што пазней у нас распачалося масавае баданне людзей пры дапамозе малафарматных прасвятленняў, якія з'яўляюцца першай ступенню да памяншэння колькасці хвароб дыхальных органаў.

Размову запісала **Вера Леўчук**

БЕЛАРУСЬ У ЧАС I СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Летам 1914 года выбухла развязаная імперыялістамі першая сусветная вайна. У ёй Расійская імперыя выступіла на баку Англіі, Францыі і Італіі супраць Германіі, Аўстра-Венгрыі, Турцыі і Балгарыі. Царызм, памешчыкі і буржуазія спадзяваліся, што ў гэтай вайне здабудуць новыя тэрыторыі і задушаць рэвалюцыйны рух, які магутнай хваляй разгарнуўся па ўсёй краіне і пагражаў ператварыцца ў новую рэвалюцыю.

РСДРП (бальшавікоў) выясняла працоўным захопніцкі характар вайны і заклікала да змагання супраць яе.

Ужо ў час мабілізацыі рабочыя і сяляне Беларусі гнеўна выражалі сваё незадавальненне вайной. Так на Міншчыне і Магілёўшчыне хваляванні ахапілі значную колькасць паветаў. Мабілізаваныя сяляне і рабочыя грамілі і палілі панскія маёнткі. Царскія ўлады жорстка распраўляліся з удзельнікамі антываенных выступленняў. Партыйныя арганізацыі РСДРП былі разгромлены, многія іх члены арыштаваны, спынена дзейнасць шматлікіх грамадскіх і прафесіянальных арганізацый. Ва ўсёй Беларусі быў аб'яўлен ваенны стан. Ваенна-палявыя суды за найменшае супраціўленне каралі штрафнымі ротамі і расстрэлам.

У ходзе вайны дрэнна ўзброеная царская армія, нягледзячы на гераізм салдатаў, цярпела цяжкія паражэнні і вымушана была адступаць. Пад канец 1915 года фронт устанавіўся на лініі Дзвінск — Паставы — Баранавічы — Пінск.

Вайна прынесла працоўным Беларусі безліч нястач і гора. Гарады і вёскі былі разбураны і спалены, пасевы знішчаны. Насельніцтва з прыфрантовай паласы было выслана ў глыб Расіі. Бежанцы па дарозе галадалі, пamіралі ад заразных хваробаў. Хутка раслі цэны на харчовыя і прамысловыя прадукты. Падоўжыўся рабочы дзень і зменшыліся заработкі. На фабрыках і заводах працавала вялікая колькасць жанчын і падлёткаў.

У час вайны стрымалася развіццё беларускай навукі, літаратуры і культуры. Многія пісьменнікі і вучоныя былі мабілізаваны і высланы на фронт. Спынілася выдавецтва кніг, часопісаў і газет. Разбураліся і гінулі помнікі архітэктуры, музеі, бібліятэкі.

Вайна ўсім сваім цяжарам лягла на плечы працоўных. У гэты ж час памешчыкі і буржуазія нажываліся на розных даставах для арміі і спекуляцыях.

Нягледзячы на жорсткія праследванні, незадавальненне працоўных шторaз мацней і мацней выяўлялася ў стачках. Баставалі рабочыя прадпрыемстваў Міншчыны, Гродзеншчыны і іншых раёнаў Беларусі. Яны дамагаліся павышэння заработкаў, скарачэння рабочага дня, паляпшэння ўмоў працы. Хваляваліся сялянства. Расла нянавісць да вайны і царызму сярод салдат. Яны адмаўляліся выконваць загады царскіх афіцэраў, дэзерціравалі.

РСДРП (бальшавікоў) актывізавала рэвалюцыйны рух у Беларусі. Яна накіравала ў Мінск выдатнага свайго рэвалюцыянера М. В. Фрунзе. Пад яго кіраўніцтвам былі створаны ў Мінску і на фронце падпольныя арганізацыі РСДРП (бальшавікоў). Яны ўсведамлялі рабочых, сялян і салдат аб неабходнасці новай рэвалюцыі, распаўсюджвалі лістоўкі, у якіх заклікалі: «Далоў вайну, далоў царскую манархію, няхай жыве рэвалюцыя!»

27 лютага 1917 года паўстаўшыя рабочыя і салдаты Петраграда (Пецярбурга) скінулі ненавіднае царскае самадзяр-

ДЗВЕ СПРАВЫ

Запішыце дзве справы, — заявілі мне ў Навасадах пасля майго прыезду ў гэтую вёску мае размоўцы. Раскладаю блакнот ды запісваю.

Справа першая — святліца. Быў час, калі ў Навасадах не было аніякай святліцы. Ніколі аднак у Навасадах не было недахопу на актыўную, ахвотную да грамадскай працы моладзь. Даўным - даўно быў тут адзін з найбольш актыўных гурткоў ЗМП, потым культурную дзейнасць у вёсцы вясці пачаў Саюз сялянскай моладзі. Моладзь ставіла п'есы, з якімі выступала ў зале старой і цеснай мясцовай школы.

Надышоў аднак час і ў Навасадах пабудавалі святліцу. Гэта не святліца, а проста дом культуры. У будынку размясціўся пастаянны вясковы кінатэатр, знайшлося памяшканне на клубныя заняткі, знайшла сабе месца і пажарная каманда — уласнік новага будынка.

Дом культуры пабудавалі, як гэта найчасцей бывае, супольнымі сродкамі розных арганізацыў і ўстаноў. Коратка кажучы, будавала яго ўся вёска. Моладзь і старэйшыя ўзяўшыся за лапаты, працавалі бескарысліва для супольнай карысці. Улады грамадскай рады нарадовай, пашукаўшы ў паперках, знайшлі магчымасць перадаць на пабудову дома культуры сродкі з грамадскага фонду, пажарная каманда пратрактавала гэта як пабудову пажарнай рамізы і таксама далажылася, як магла.

У выніку ў 1958 годзе быў пабудаваны ў Навасадах дом культуры — сапраўды прасторны і прыгожы. У памяшканні святліцы моладзь пачала арганізоўваць клубныя заняткі, старэйшыя прыходзілі сюды на рознага роду сходы, даклады і курсы для дарослых. Амаль штотыдзень арганізоўваліся ў святліцы танцавальныя вечарыны.

Нядоўга аднак жыхары Навасад цешыліся сваім домам культуры. Стаяў ён усяго некалькі гадоў. Будаваны без адпаведнага тэхнічнага надзору, ён хутка пачаў валіцца. У даху паявіліся зацёкі, неадпаведнай таўшчыні бэлькі пачалі трэскацца, завёўся грыб і ў канцы ўся столь завалілася. Ад таго часу прайшло ўжо 5 гадоў. Як бы гэта не было дзіўным, але аказваецца, што пабудаваць дом культуры было лягчэй, чымсьці яго адрамантаваць. А то няма фінансавых сродкаў, а то недахоп матэрыялаў, а то няма каму рабіць. Праўда, летам мінулага года знайшліся ўжо ў Грамадскай радзе фінансавыя сродкі знайшліся майстры, надышла аднак восень, маразы, і дом культуры астаўся закрытым яшчэ на адну зіму. На некалькі гадоў устрымалася культурная дзейнасць моладзі, моладзь і старэйшыя не маюць дзе правесці свабоднага ад працы часу.

Справа другая. У Навасадах, як і ў іншых беларускіх вёсках, ёсць стары народны звычай калядавання з разнаколернаю звяздою. На мінулыя каляды закалядаваць задумала старэйшая моладзь, згуртаваная ў гуртку ЗМВ. Здабытыя такім чынам грошы моладзь пастанавіла перадаць на падтрымку В'етнамскага народа. Калі каляднікі былі на калоніі Звадзецкія з Васілюковай хаты выбегла 4 п'яных маладых людзей на чале з вядомым на ўсю ваколіцу хуліганам Янам Васілюком, ды павырываўшы з плота астраколы, пачалі біць каляднікаў. У выніку адзін з іх астаўся інвалідам, пазбаўленым назаўсёды магчымасці працы ў сваёй прафесіі токара.

Дзве справы — справа разваліўшайся святліцы і хуліганскіх злачынстваў сярод навасадскай моладзі на першы погляд мала маюць супольнага паміж сабой. У істоце аднак гэта адна і тая ж справа. Вядома, што там, дзе дрэнна з культурнай дзейнасцю, заўсёды пачынаецца п'янства, хуліганства і разбой.

(п)

Прымусовы выкуп сельскагаспадарчых грунтаў

Закон ад 24.I. 1968 г. апублікаваны ў № 3 урадавага збору законаў прадбачыць прымусовы выкуп грунтаў, якія ўваходзяць у склад сялянскіх гаспадарак, калі гаспадаркі гэтыя занядбаныя і даюць нізкі ўраджай.

Прымусовы выкуп праводзіцца праз ліцытацыю. Ліцытуецца ўсю гаспадарку за выключэннем прысядзібнага ўчастка абшарам 0,2 га.

Купіць з ліцытацыі можа толькі селянін, які мае самастойную гаспадарку плошчай найменш 4 га і дае гарантыю, што належна загаспадаруе набытыя грунты. Гэтыя грунты — разам з тымі, якія мае пакупнік, не могуць перавышаць плошчы 15 га.

Дзяржаве прыслугоўвае першынство куплі зямлі па цане ўстаноўленай на ліцытацыі. Калі няма пакупніка, дзяржава можа выкупіць грунты па дзяржаўных цэнах.

Пастанову аб прымусовым выкупе і пастанову аб зацверджанні ліцытацыі выдае прэзідыум Павятовай рады нарадовай, а ліцытацыю праводзіць аддзел сельскай гаспадаркі гэтага прэзідыума.

Вышэй сказанае не адносіцца да гаспадарак прыдзеленых зямельнай рэформай. Гэтыя гаспадаркі, калі яны занядбаныя, могуць быць выкуплены дзяржавай.

Калі ўласнік гэтай гаспадаркі поўнасцю сплаціў належнасць за яе дзяржаве, ён атрымоўвае за выкупленую гаспадарку поўную заплату па дзяржаўных цэнах. Калі належнасць дзяржавы за атрыманую з рэформы гаспадарку зусім не сплачана, яе ўласнік атрымоўвае сплату, якую ён павінен быў даць дзяржаве. Пры сплаце частковай — за частку сплачаную атрымоўваецца па дзяржаўных цэнах, а за нясплачаную — па цэнах, якія абавязваюць пры надзелах грунтаў.

Калі зямля вычарпана няправільнай гаспадаркай — ад заплаты адлічваецца вартасць накладаў, патрэбных да яе аднаўлення.

Адлічваецца таксама задоўжанасць уласніка на карысць дзяржавы, прыкладам — залеглыя падаткі, сплаты дзяржаўных пазык і г.д.

Л. ВАРАБЕЙ Л. РАМАНЮК

МІР — НАМ ПАТРЭБЕН

ХРЭСТАМАТЫЯ ДЛЯ VI КЛ.

МАРА СКАРЫНЫ

Марыў калісьці славуты Скарына,
«Цісн учы» кнігі на мове бацькоў:
Простаму люду ў роднай краіне
Зробіць даступнай ён мудрасць вякоў.

Толькі радзіму сваю ў ліхалецці
Мара яго абляцець не магла:
Білася роспачна птушкай у клетцы,
Вочы ж бядноты сляпіла імгла.

Думалі, згіне, як статак, нямое
Племя пакорнае ў вечным ярме.
Колькі іх — мужных, што матчынай
мове
Шлях пракладалі і змёрлі ў турме!..

Ды разгулялася плынь веснавая —
Змыла пакутнай няволі сляды,
І ўстрапянулася мара жывая,
І абляцела ўвесь край малады.

Мудрасці скарбы са свету ўсяго,
Сталі даступнымі простаму люду
І найвышэйшая самая мудрасць —
Леніна мудрасць. вучэнне яго.

Ніл Гілевіч

1. Што вы ведаеце пра Францішка Скарыну?
2. Аб чым марыў Скарына?
3. Чаму не маглі збыцца мары Скарыны ў мінулым?
4. У які час збыліся яго мары?
5. Раскажыце сваімі словамі змест верша.

Біяграфічная даведка

Ніл Гілевіч. — Сучасны беларускі паэт. Нарадзіўся ў 1931 годзе ў сялянскай сям'і. З'яўляецца перакладчыкам вершаў балгарскіх паэтаў на беларускую мову. Займаецца зборам беларускага фальклору. Піша для дзяцей.

Справаздачна-выбарчыя сходы

Кампанія справаздачна-выбарчых сходаў у партыйных арганізацыях ПАРП распачалася на Бельшчыне на пачатку сакавіка і закончыцца ў красавіку. Ужо адбыліся справаздачна-выбарчыя сходы ва ўсіх вясковых партыйных арганізацыях у грамадах Аўгустова, Галады, Грыгораўцы і Орля. У апрацаваных двухгадовых планах дзейнасці ПОП найбольш увагі прысвечана выкарыстанню ўсіх існуючых рэзерваў у павышэнні сельскай вытворчасці.

У час дыскусіі сяляне найбольш часу прысвячаюць справам, звязаным з паляпшэннем працы сельскагаспадарчых гурткоў, з павелічэннем пакупкі мінеральных угнаенняў і развіццём жывёлагадоўлі. (МХ)

ШТО, ДЗЕ, КАЛІ?

На досвітку 4 сакавіка ў вёсцы Андрыянкі, Бельскага павета, загарэлася клуня Антона Вэрпахоўскага. Агонь перакінуўся на хлеў, а затым на будынкі суседа Язэпа Крупкоўскага. Затраты ў абодвух гаспадароў ацэньваюць на каля 200 тыс. зл.

Ноччу 26 лютага ў памяшканні Мікалая Рагацэвіча з Орлі ў Бельскім павеце нечакана ўзнік пажар. Згарэў дах дома і частка хатняга абсталявання. У час барацьбы з агнём даволі цяжка апёкся гаспадар М. Рагацэвіч, якога адвезлі ў бальніцу.

Па загаду павятовага пракурора ў Саколцы арыштавана Гэлену Груцу, якая працавала рэферэнтам па скупцы ў Прэзідыуме ГРН Разадранка Старая. Падазраваюць яе ў тым, што наўмысна выклікала пажар, каб згарэлі дакументы, якія сведчылі аб яе махлярстве на пунктах скупкі.

Ізыдар Матыс, якому 50 год, з вёскі Харужыха ў Сакольскім павеце, кубкам ад піва выбіў зуб і параніў твар для Мар'янны Вайцяхоўскай. Здарылася гэта ў Янове. Па загаду пракурора І. Матыса арыштавана. Сакольскі пракурор загадаў таксама арыштаваць Бацлава Шчавінскага з вёскі Волькуш, якога падазраюць у тым, што матычкай ударыў у галаву Язэпа Немкуця.

Антон Жакевіч, якому 18 год, з Беластока, вул. Пшытарова 7, бутэлькай з едкай вадкасцю ўдарыў у галаву С. Спевака. Ад гэтай едкай кіслаты С. Спеваку страшэнна папарыла галаву і шыю. Хулігана арыштавана.

Міліцыянеры з Дубровы Беластоцкай выявілі двух самагоншчыкаў: Яна Салавея з вёскі Лозава, які гандляваў спіртам і Леакадзію Паліводу, сялянку з вёскі Садова.

жаўе.

Бальшавікі Мінска, а пад іх уздзеяннем і значная большасць рабочых і салдат, падтрымалі сваіх петраградскіх таварышаў. Па іх ініцыятыве былі створаны органы народнай улады — Саветы рабочых і салдацкіх дэпутатаў. 4 сакавіка быў створаны Мінскі Савет і Часовы выканаўчы камітэт Савета. Яны сталі кіраўнікамі рэвалюцыі на значнай частцы Беларусі. Царскія ўрадавыя ўстановы былі ліквідаваны, паліцыя раззброена, палітычныя вязні вызвалены з турмаў.

Саветы рабочых і салдацкіх дэпутатаў былі створаны ў Гомелі, Віцебску, Бабруйску і іншых гарадах. У вёсках узнікалі саветы сялянскіх дэпутатаў.

Саветы з'явіліся органамі народнай улады ў краіне.

Адначасова з саветамі арганізаваўся і буржуазны Часовы ўрад і яго ўстановы. Ён выражаў інтарэсы памешчыкаў і буржуазіі.

У краіне ўзнікла двоеўладдзе.

Лютаўская рэвалюцыя ліквідавала царызм. Яна з'явілася вялікай падрыхтоўкай для працоўных да Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

ПЫТАННІ І ЗАДАННЕ

1. *Як успрынялі працоўныя Беларусі імперыялістычную вайну?*
2. *Як адбілася на працоўных Беларусі імперыялістычная вайна?*
3. *Што вы ведаеце аб рэвалюцыйных выступленнях рабочых, сялян і салдат у Беларусі ў час вайны?*
4. *Раскажыце аб падзеях лютаўскай буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі ў Беларусі.*

Марыя Шаткоўская і Генрык Длужынскі.

У тэатры Ал. Вянгеркі

„МАРНАТРАЎНЫ БРАТ“

Пад такім загалоўкам Беластоцкі тэатр паставіў камедыю Аскара Уайльда — англійскага паэта і драматурга канца мінулага стагоддзя.

У «тэатральным праваднiку», які заўсёды перад спектаклем за 3 зл. можна купіць у тэатры, знаходзім такую ацэнку аўтара: «камедыёграф, які дэмаскуе крывадушнасць арыстакратыі». Яе жыццё аўтар знаў добра, бо сам быў пасваячаны з найслаўнейшымі арыстакратычнымі сем'ямі Англіі.

«Марнатраўны брат» — гэта простая, смешная гісторыя пра двух «падрывачаў», якія пасля доўгіх і розных пошукаў трапляюць на сваіх утаймавальніц. Усё канчаецца добра і шчасліва.

А жанчыны? У Аскара Уайльда яны займаюць вялікае месца: у тым жа «Тэатральным праваднiку» ёсць серыя выбраных яго залатых думак. Вось адна для смаку: «Спатыкаем толькі два гатункі жанчын: брыдкія і маляваныя».

Рэжысёр — **Збігнеў Бэсэрт.**

Пастаноўшчык — **Ванда Чаплянка.**

(вл)

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

АДКУЛЬ ІЗРАІЛЬСКІЯ МІЛЬЯРДЫ?

Гісторык Тадэуш Валіхноўскі і журналіст Ян Дзедзіц напісалі нядаўна кнігу «Вакол агрэсіі Ізраіля». Варшаўская «Культура» апублікавала ўрывак з гэтай кнігі. Скарочаны пераклад артыкула прапануем увазе чытачоў.

...Ізраіль, зразумела, не змог бы на ўласныя сродкі ўтрымліваць на працягу раду гадоў двухтысячную армію, якую ён летась павялічыў паўтара раза, і ён не адважыўся б пачаць вайну з арабскімі краінамі.

З моманту ўтварэння Ізраіля пануючыя колы імперыялістычных дзяржаў бачылі ў ім свой апорны пункт у багатых нафтаносных раёнах Блізкага Усходу і ў зоне Суэцкага канала, перашкоду нацыянальна-вызваленчаму руху арабскіх краін. Таму яны не шкадавалі грошай на падтрымку і ўмацаванне эканамічных, палітычных і ваенных пазіцый Ізраіля.

Замежныя дзяржавы ў 1961—1965 г.г. «уклалі» штогод больш як паўмільярда долараў у эканоміку Ізраіля. ЗША і ФРГ уклалі сем мільярдаў долараў, палавіну з іх — у апошнія шэсць гадоў.

Тры з палавінай мільярда долараў прадаставілі Тэль-Авіву Злучаныя Штаты. На паўмільярда дзяржаўных доўгатэрміновых крэдытаў, на 600 мільёнаў тэхнічнай, ваеннай і харчовай дапамогі, 800 мільёнаў долараў падкінулі прыватныя інвестыцыі. Астатняе — ахвяраванні сіяніцкіх арганізацый ЗША і багатых амерыканцаў, адлічэнні ад рэалізацыі аблігацый ізраільскіх дзяржаўных пазык і г.д.

Каля трох з палавінай мільярда долараў Ізраіль атрымаў ад Заходняй Германіі. Гэта дзяржаўныя крэдыты, дапамога, прыватныя інвестыцыі, дары заходнегерманскіх сіяніцкіх арганізацый і асобных людзей.

Акрамя таго, каля мільярда долараў прадставілі іншыя капіталістычныя краіны.

У той жа час эканамічная дапамога ЗША, Англіі і ФРГ усім арабскім краінам Блізкага Усходу за дваццаць пасляваенных гадоў у сярэднім не перавышала 200 мільёнаў долараў штогод. Грашовы паток у дапамогу агрэсару не вычэрпваецца. Па пагадненнях з ЗША, ФРГ і Міжнародным банкам рэканструкцыі і развіцця Ізраіль атрымае за сем гадоў не менш як дзевяць мільярдаў долараў, з. іх мільярд у выглядзе прыватных інвестыцый.

У дні нападу на арабскія краіны летам мінулага года па ініцыятыве банкаў і манаполій быў створан «надзвычайны фонд дапамогі» Ізраілю. За кароткі час банкіры ўнеслі 475 мільёнаў долараў на ваенныя расходы ізраільскіх экстрэмістаў.

Вось дзе вытокі авантурыстычнага курсу пануючых колаў Ізраіля. Поўнасцю залежачы ад манапалістычнага капіталу, яны служаць яго інтарэсам на Блізкім Усходзе.

Перш чым мясціць цеста, муку трэба абавязкова прасеяць, каб узбагаціць яе кіслародам паветра і выдаліць усялякія прымесі.

✲

Халаднік будзе смачнейшы, калі частку зялёнай цыбулі расцерці з жаўткамі і соллю, пакуль не паявіцца сок.

✲

Смятана або салодкая смятанка, дабаўленыя ў супы з пладоў і ягад, значна паляпшаюць смак і павышаюць пажыўнасць стравы.

ДЛЯ ГАСПАДЫНЬ

Калі маса для катлет вельмі густая, дабаўце ў яе смятанку або малако і добра перамяшайце. Тады катлеты будуць сакавітыя і смачныя.

✲

Многія гаспадыні пераконаны, што пярыны і падушкі трэба час ад часу выносіць на сонца і моцна выбіць. Не рабіце гэтага. Ад сонца пер'е становіцца ломкім. А ўзмоцненае выбіванне прывядзе да таго, што тканіна наперніка стане прапускаць пер'е, і яно вылезе наверх.

✲

Матрацы, праветрыўшы, прачысціце шчоткай або пыласосам. Выбіваць іх нельга: так вы толькі разгоніце пыл, і да таго ж пашкодзіце абіўку.

БЕЛАРУСКАЯ ССР У ФОТААБ'ЕКТЫВЕ

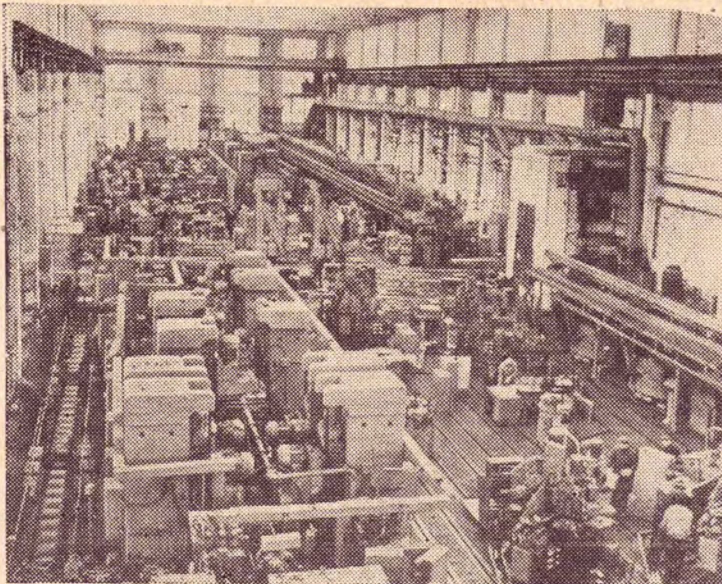

Кожная дзесятая савецкая аўтаматычная лінія выпускаецца ў Беларусі.

На здымку: на ўчастку аўтаматычных ліній зборачнага цэха Мінскага завода аўтаматычных ліній.

Беларуская этнаграфія ў працах польскіх даследчыкаў

Хачу пазнаёміць чытачоў «Нівы» з вельмі цікавай працай з галіны гісторыі беларускай этнаграфіі, напісанай беларускім савецкім этнографам доктарам гістарычных навук В.К. Бандарчыкам. Праца В. Бандарчыка надрукавана ў гадавіку Польскага этнаграфічнага т-ва «Lud» за 1966 г. пад загалоўкам: «Беларуская этнаграфія ў працах польскіх даследчыкаў XIX ст.» Займае яна 30 старонак друку.

Апошняя праца В.К. Бандарчыка вельмі актуальная. Удзел польскіх даследчыкаў у вывучэнні бел. народнай культуры дасюль зусім не быў апрацаваны і апублікаваны. Гэта тэма дачакалася глыбокага і ўнікліванга даследчыка. Аўтар названай працы паказвае нам усіх важнейшых польскіх і польска-беларускіх даследчыкаў. Прааналізаваў іх працы, паказваючы іх станоўчае і адмоўнае. Звярнуў увагу на той факт, што даследчыкі народнай культуры XIX ст., знаходзячыся пад уплывам пануючай міфалагічнай школы ў этнаграфіі, цікавіліся амаль выключна духоўнай культурай сялянства (фальклорам, вераваннямі, абрадамі і г.д.) Такая аднабаковасць у вывучэнні народнай культуры стварыла ў далейшым вострыя недахоп матэрыялаў пры апрацоўванні паасобных галін матэрыяльнай культуры.

У даволі вялікім ліку польскіх даследчыкаў, якія цікавіліся бел. народнай культурай, былі прадстаўнікі прагрэсіўных і рэакцыйна-кансерватыўных плыняў. Да першых слушна залічае В.К. Бандарчык Ул. Сыракомлю, Яна Чачата, Л. Зямкевіча, Ю. І. Крашэўскага, Я. Баршчэўскага, Астапа Тышкевіча і інш. Да рэакцыйных — А. Рыпінскага, Л. Галэмбёўскага і інш., якія беларусаў не лічылі асобнай нацыяй, а іх культуру самабытнай.

Але ў 80-90 г.г. і ў пач. XX ст. паяўляецца вялікая пляяда даследчыкаў польскіх і беларускіх, а таксама рускіх, якія ўжо пад уплывам нават эвалюцыйнай школы ў этнаграфіі вывучаюць бел. народную культуру. Побач з беларускімі і рускімі даследчыкамі мы бачым у гэтую пару таксама такіх прагрэсіўных польскіх даследчыкаў, як Э. Ажэшка, К. Тышкевіч, Э. Еленская, Я. Карловіч, В. Вярыга-Дарэўскі, Я. Вітарт, Ф. Вярэнька, З. Глёгер, А. Кольберг, М. Федароўскі і іншыя.

Працы польскіх даследчыкаў з беларускай этнаграфіі знаходзім у асобных публікацыях, і перш за ўсё ў такіх перыядычных выданнях, як «Wisła», «Lud», «Zbiór wiadomości do antropologii krajowej» і іншыя, а таксама ў розных штотыднёвіках і штодзённых газетах таго часу.

М. Пецюкевіч

Вярхом на чарапасе

У адным з аўстралійскіх заапаркаў малы сабачка Жучы любіць ездзіць на спіне чарапахі Ціпэ, якой восемдзесят пяць год. (а-ка)

Выпісвайце і чытайце „Ніву"

Джаб кладзе перад палонным тоўстую кніжку. Карцаў заклапочана разглядае пераплёт белай скуры, на якім срэбрам выціснуты латарынгскі крыж.

— Пагартай, — раіць Джаб. — Залгушы ў сабе гардыню, памаліся, хлопец!

Карцаў моўчкі адсоўвае кнігу. Джаб бярэ яе, далонню праводзіць па пераплёце, быццам сціраючы пыл.

Карцаў назірае за ім. Праз некалькі гадзін Джаб памрэ. Джаб і той, што ходзіць па калідоры. Карцаў можа вярнуць сабе свабоду толькі такой цаной.

Карцаў у думках бачыць кожны свой крок, бачыць Джаба, які курчыцца на падлозе, у лужы крыві.

Адчыняюцца дзверы. На парозе маёр контрразведкі — той, што вёў справу Карцава. Маёр прыступае да справы без акалічнасцей. Ужо выдадзены загад аб выкананні прыгавору. І, калі асуджаны хоча выратаваць сабе жыццё, трэба паспяшацца. Прыгавор нельга адмяніць, але камендант базы мае права памілавання...

Маёр вымае паперу.

— Прачытайце, — гаворыць ён Карцаву.

Карцаў чытае: «Корвэтэн-капітану Артуру Абсту. Аперацыя «Вар'яты». Дзень Х—5 ліпеня 1943 года. Канарыс».

Прачытаўшы, ён кладзе паперу, пытальна глядзіць на контрразведчыка.

— Падпісана: Канарыс, — гаворыць маёр. — Што вы ведаеце аб аперацыі «Вар'яты»?

Карцаў сціскае плячыма.

— Гэта папера трапіла нам у рукі пазаўчора, — працягвае маёр. — Каля базы мы патапілі адну з вашых падводных лодак. Ідучы на дно, яна застрагла на рыфах. Вадалазы дасталі з яе сейф. Дакумент быў у аддзяленні сейфа, якое мела механізм знішчэння. Як бачыце, дакумент важны. Хто гэта Абст? Што гэта за аперацыя «Вар'яты»? Вы павінны аб ёй ведаць.

Карцаў не вытрымлівае. Кінуўшыся да маёра, хапае яго за грудзі.

— Зразумейце, — крычыць ён у шаленстве, — зразумейце, я рускі, рускі!..

Джаб адцягвае палоннага.

Маёр прыводзіць у парадак свой мундзір і спакойна гаворыць:

— Бачыце, вы прыбылі да нас менавіта ў той самы дзень, які быў аб'яўлены пачаткам аперацыі «Вар'яты». Згадзіцеся, што мы мелі права рабіць сякія-такія вывады. Мы яшчэ раз просім: раскажыце ўсё, што ведаеце. Пасля цяжкога паражэння вашага на Волзе, Германію нішто не можа выратаваць. Таму, памагаючы нам, вы паможаце і сваёй краіне. Яна асуджана. Паслухайце, мы распрацавалі план. Вас даставяць у Германію. Усё будзе зроблена так, што ў нікога не ўзнікне і цені сумнення ў тым, што вы ўцяклі. А потым вы пачнеце працаваць. Вы паможаце нам ліквідаваць караблі і базы, з якіх дзейнічаюць падводныя дыверсанты. Можаце быць упэўнены, што ні адзін волас не ўпадзе з галавы адважных германскіх воінаў, якіх з вашай дапамогай мы возьмем у палон. У вашых сілах аказаць чалавецтву важную паслугу.

— Я савецкі афіцэр, — змучана гаворыць Карцаў.

— Гэта ваша апошняе слова?

Маёр выходзіць.

— Паслухай, а ты дарма адказаўся, — гаворыць Джаб. — Маёр сказаў праўду: фашыстам канец адзін. Чаго ж ты ўпіраешся. Ці ў цябе, хлопец, дзве галавы — адной не шкада?

Джаб у апошнія дні нервуецца; ён прыглядаецца да асуджанага, і яго грызуць сумненні. А гэтая апошняя размова са смяротнікам даканала матроса. Падумаць толькі: чалавеку запрапанавалі жыццё, свабоду, а ён сваё! Хто ж ён такі? Гітлераўскі фанатык? Дык люты фашыст не прыкідваўся б рускім. Ды яшчэ пасля суда, калі ўсё вырашана. Ён бы любую магчымасць выкарыстаў, каб вярнуцца да сваіх. Дык хто ж гэты чалавек?

Карабельны звон б'е глуха, сумна. «Быццам па нябожчыку», — думае Карцаў. Два падвойныя ўдары. Гэта значыць: дваццаць дзве гадзіны. Час уцёкаў наблізіўся. Зараз усё вырашыцца.

Карцаў павалу апускае руку ў кішэню, сціскае долата, якое падабраў на палубе...

Але расціскае руку. Ён раптам зразумеў, што не зможа забіць матроса.

Яшчэ некалькі секунд унутранай барацьбы — і ён выцягвае долата. Кладзе яго на стол. Памалу ідзе да ложка.

Джаб глядзіць на долата спыніўшыміся вачыма. Апрытомнеўшы, хапае яго, праводзіць пальцам па вострым лязе.

— Мяне збіраўся прыкончыць? — разгублена мармыча ён.

Палонны стаіць у куце камеры, адвярнуўшыся да сцяны.

Джаб падыходзіць, стае за яго спіной:

— Чаму ж не забіў? Дык мы ж ворагі.

Карцаў маўчыць.

Вочы матроса наліваюцца кроўю.

— Адказвай! — патрабуе ён. — Адказвай, няхай ты будзеш пракляты! Чаму не забіў?

Карцаў рэзка паварочваецца.

— Ды зразумей жа, — амаль крычыць ён, — я рускі!..

Яны сядзяць на брызентавых табурэтах. Джаб закурвае сігарэту.

— У мяне просьба, — гаворыць Карцаў.

— Гавары.

—Можна адправіць пісьмо?

— Нельга.

— Перахопяць?

— Бачыш, яно не дойдзе на час...

— Значыць, са мною... хутка?

— Заўтра.

«Ніва» № 13 (631) 31 сакавіка 1968 г. 6 стар.

ТРЫБУНА чытачоў

НА СЦЭНЕ СВАЁЙ ВЁСКІ

2 сакавіка ўжо шосты раз у гэтым годзе выступіў са сваёй праграмай мастацкі гурток з Кожына. У праграме былі дзве п'есы — «Зямля» і «Прымакі», многа песень, гумараў і даклад, прысвечаны Святу Жанчын.

Гледачам праграма падабалася. Аб гэтым сведчылі іх гарачыя апладысменты і жаданні далейшых поспехаў у працы гуртка. Пасля выступлення адбылася танцавальная вечарынка. Аб гуртку трэба сказаць, што пяць разоў ён выступаў у суседніх вёсках.

А цяпер ад імя ўсяго гуртка хочам шчыра падзякаваць за ахвярную працу маладой настаўніцы Лідзіі Стэпанюк і кіраўніку гуртка Мікалаю Раманюку.

Надзя Карчэўская
Кожына

НЕ ЎСЕ Ў МУНДЗІРАХ

Два гады таму назад была арганізавана ў Патоцы пажарная каманда, якую ўзначальваюць Казімір Вэкіш — прэзас і Янка Красоўскі — начальнік. Група пажарнікаў складаецца з 17 асоб. Пажарнікі атрымалі патрэбныя прылады, а ў верасні 67 года пачалі будову рамізы грамадскім чынам. Раміза ўжо стаіць і засталося толькі выканчыць. У гэтай рамізе будуць знаходзіцца пажарныя прылады і вельмі важная для моладзі танцавальная зала.

Пажарнікі чакаюць толькі вясны і дапамогі ГРН і ПРН у форме будаўляных матэрыялаў. За актыўную дзейнасць і грамадскі чын пры пабудове рамізы патоцкія пажарнікі атрымалі ад павятовай адзінкі ОСП пажарныя мундзіры. Шкада толькі, што нашыя беластоцкія пажарныя забылі, колькі ёсць пажарнікаў, бо на 17 асоб далі толькі 11 мундзіраў.

Мікалай Краўчук
Патока

ЖАНЧЫНЫ З НОВАГА КОРНІНА

У Новым Корніне актыўна дзейнічае гурток вясковых гаспадынь. Дагэтуль былі арганізаваны чатыры курсы, на якіх інструктар з павятовага аддзела сельгасгурткоў у Гайнаўцы Леакадзія Зароўская пазнаёміла жанчын з рознымі спосабамі прыгатавання ежы і пячэння. На апошнім курсе, які адбыўся 4—9 сакавіка, узяло ўдзел 30 жанчын і дзяўчат. Усе яны з цікавасцю вучыліся, як трэба ашчадна выкарыстоўваць розныя прадукты і рабіць з іх смачную і прыемную ў выглядзе ежу.

Жанчыны з Новага Корніна так зацікавіліся кулінарнымі справамі, што хочуць далей паглыбляць свае веды ў гэтым напрамку. Леакадзія Зароўская абяцала пазнаёміць іх на наступным курсе, у канцы гэтага года, з прыгатаваннем мясных вырабаў. Жанчыны хочуць яшчэ навучыцца рабіць варэнне і кампоты з яблыкаў, сліў, ігруш і іншых прадуктаў.

У. Гацута

МІКАЛАЙ ПАНФІЛЮК

У Дубічах Царкоўных працуе ўжо два гады на почце Мікалай Панфілюк. Ён абслугоўвае чатыры вёскі — Дубічы, Тапары, Рутку і Тафілаўцы. Сярод насельніцтва Панфілюк карыстаецца вялікаю папулярнасцю і пашанаю. Ён сумленна выконвае свой абавязак. З'яўляецца адначасова карэспандэнтам тыднёвіка «Нівы», многа піша аб жыцці людзей сваёй і суседніх вёсак, любіць пагутарыць аб «Ніве» і прачытаць з яе старонак падпісчыкам цікавейшы артыкул або гумар.

Пятро Кулік
Тафілаўцы

Дарагое Сэрцайка! Маю я сяброўку. Сяброўства нашае цягнецца пару год I вось што здарылася.

Да мяне прыходзіў хлапец з нашай вёскі. Мы з ім пасябравалі. Аднак, калі Коля сказаў мне аб жаніцьбе, я не згадзілася, прапанавала яму пачакаць, бо я яшчэ маладая. Ад таго часу прайшоў ужо год. Мы з Колем перасталі сустракацца. Ён пачаў ездзіць да іншых дзяўчат, а я і не лічыла гэта за штосьці дрэннае, бо сама ж не згадзілася выйсці за яго замуж. Мы з Таняй (так завецца мая сяброўка) хадзілі заўсёды разам. Месяц таму назад, Коля пачаў на адной забаве танцаваць з Таняй. Я ведала, што ён ёй падабаецца, толькі не верыла, каб яна яму падабалася. Коля хацеў зрабіць мне на злосць і таму зацікавіўся Таняй. Ад гэтага часу Таня перастала са мной дружыць, перастала нават гаварыць са мной, а калі ідзе побач маёй хаты, адварочваецца. Не ведаю, Сэрцайка, што мне рабіць, ці і мне ад яе адварочвацца? А праўду кажучы, то я саромлюся так рабіць. Нават не маю ніякіх прэтэнзій ні да яе, ні да Колі, тым больш, што Коля «не ходзіць» з Таняй. А мо мне самой вытлумачыць ёй, што так не паступаецца? Парай.

Ніна з Гайнаўшчыны

Дарагая Ніна! Сапраўды, твая сяброўка брыдка паступае, бо тое, што Коля танцаваў з ёю і што ён ёй падабаецца, не з'яўляецца прычынай, каб так брыдка захоўвацца адносна цябе. Па-мойму, ты вядзі сябе культурна, не тлумачся перад ёю і не адварочвайся, калі яе сустрэнеш. Хай яна зразумее сама свой пастыпак.

СЭРЦАЙКА

САМАДЗЕЙНІКІ З МАЛІНІК

У Малініках (Бельскі павет) кіраўніком мастацкага калектыву з'яўляецца Міхась Іванчук. На пачатку малінніцкі калектыў падрыхтаваў беларускую аднаактавую п'есу «Пярэстая красуля». У праграме ёсць таксама беларускія, польскія і рускія песні, гумар. У студзені калектыў наведаў Кашалі. а ў лютым — Красну Весь і Грыгораўцы. Нядаўна атрымаў ён запрашэнне ў Кузаву (Гайнаўскі павет). Ужо цяпер малінніцкія самадзейнікі рыхтуюць новую пастаноўку на беларускай мове «Ластаўка». Пажадаем маладым самадзейнікам як найлепшых поспехаў у працы.

Кактус

ВЯСКОВЫЯ СПРАВЫ

Хоць цяжка працаваць сялянам вёскі Белкі на вузенькіх палетках, але яны стараюцца на колькі можна, каб змеханізаваць палявыя работы.

Напрыклад, ужо цяжка ўбачыць каго-небудзь з касою на сенажаці. Жыхары вёскі закупілі 16 конных касілак і імі косяць траву, а вядома, што ў Белках ёсць многа зялёных лугоў і высакаякаснае сена.

Да восені мінулага года на палосках вёскі Белкі не было сеўніка. Усе жыхары сеялі збожжа з каробкі. Грамадзянін Павел Астапчук восенню першы выехаў на свае поле з сеўнікам. Некаторыя жыхары вёскі казалі, што Павел Астапчук толькі паразвальвае свае загоны. За пару тыдняў, калі ўбачылі палоску Паўла Астапчука з прыгожа паўсходжаным жытам, усе пераканаліся ў карысці сеўніка. Сцяпан Краўчук восенню мінулага года купіў трактар «Дзік—2», якім плануе абрабляць сваю 10-гектаравую гаспадарку.

На справаздачна-выбарчым сходзе сельскагаспадарчага гуртка ў вёсцы Белкі былі закрануты справы прыняцця сялян вёскі Сакі ў члены гуртка. Жыхары вёскі Сакі на агульным сходзе перадалі для гуртка ў Белках 75% грошай з фонду развіцця сельскай гаспадаркі, а члены сельгасгуртка ў Белках абавязаліся поўнасцю забяспечыць сялян вёскі Сакі сельскагаспадарчымі машынамі. Запланавалі купіць малацільны агрэгат, 5 сеўнікаў да збожжа і апырсквач «Ольза» для нішчэння пустазелля, а таксама машыны для паўмеханічнай апрацоўкі ільну. Аб сеўніках на выбарчым сходзе многа гаварылася. Людзі ўжо былі перакананымі прыкладам Паўла Астапчука. Пастаноўлена было, што на 10 гаспадароў будзе прызначаны адзін сеўнік, і з гэтых людзей выбярэцца адзін апякун сеўніка, які будзе абавязаны перад праўленнем сельскагаспадарчага гуртка належна яго абслугоўваць.

*

На справаздачна-выбарчым сходзе ПОП у вёсцы Белкі, які адбыўся 24 лютага 1968 г., было вырашана вельмі многа спраў. На першым плане была пастаўлена справа камасацыі зямлі вёсак Белкі і Сакі. Былі парушаны справы аб паляпшэнні працы сельскагаспадарчага гуртка і аб забеспячэнні сялян мінеральнымі ўгнаеннямі. Пастаноўлена, што ПОП будзе запрашаць на свае сходы праўленне сельскагаспадарчага гуртка, і цяжкія справы будуць вырашацца супольна. Сакратаром зноў выбраны быў тав. Аляксандр Раеўскі, які гэтую ганаровую функцыю выконвае ўжо многа год.

М. Лук'янюк
Гайнаўскі павет

— Усё роўна, пісьмо трэба адправіць! — цвердзіць Карцаў.

— Што б тут такое прыдумаць? — задумліва гаворыць матрос.

— Позна!

— Позна, калі заб'юць.

— Але што можна зрабіць?

— Уцякаць, — выпальвае Джаб.

Карцаў ашаломлена глядзіць на матроса.

— Часу, хлопец, у абрэз, — гаворыць Джаб. — Схаджу прынясу паперу, напішаш пісьмо. А потым — з Богам! Да світання ты павінен выбрацца з бухты.

Джаб выходзіць.

Карцаў ходзіць з кутка ў куток.

А час бяжыць, бяжыць... Крокі ў калідоры. Джаб?

Не, у камеру ўваходзіць вартаўнік і незнаёмы матрос. Яны ўзброены. Апоўначы на караблях усіх мораў і акіянаў змяняюцца вахты. Вось і тут, ля карцера, уступае на пост новы вартаўнік.

А Джаба ўсё няма. Чаму? Узяць блакнот і пяро — мінутная справа. А яго ўжо няма звыш гадзіны.

Карцаў сціскае рукамі раскалены лоб.

Палавіна першай. Праз чатыры гадзіны світанне, пасля якога, калі ўцячы не ўдасца, для асуджанага ўжо не будзе ні дня, ні вечара.

I раптам нехта бярэ яго за плячо.

— Джаб, — шэпча Карцаў, — Джаб!..

— Ну-ну, — мармыча матрос, — хопіць нервавацца. Вось папера і ручка. Не марудзь, пішы.

— Каму?

— Рускім уладам. Пішы адкрыта. Я прыдумаў, як зрабіць, каб пісьмо дайшло.

Карцаў піша, складвае лісткі, на канверце выводзіць: «Перадаць у Наркамат абароны СССР».

Джаб бярэ пісьмо, хавае на грудзях.

— Усё будзе як трэба, — бадзёра гаворыць ён .— Давялося пачакаць. Папярэдні вартаўнік не выпусціў бы цябе ў начны час. А новы — разява. Скажу, што ў арыштаванага дрэнна з жыватом. Зразумеў?

— Зразумеў, — паспешна адказвае Карцаў. — Ідзем!

— Пачакай! Апынуўшыся ў вадзе, не адплывай ад борта, трымайся ўздоўж яго да штэўня, а адтуль — да бочкі, на якой стаіць карабель. Ты павінен даплысці да яе і затаіцца, перш чым я падыму трывогу. Запамятай: у цябе будзе мінуты дзве. Паспееш управіцца?

— Пастараюся! — шэпча Карцаў, трасучыся ад хвалявання.

— Прыкмецяць — і мы з табою будзем гойдацца ў пятлі побач. Не падвядзі.

— Ясна.

— Правізію табе сабраў: шакалад і цукар. Усё у гумовым мяшку, вады не баіцца. Перадам наверсе. Пакет не павінен трапіць у чужыя рукі. Таму ў сярэдзіну палажыў груз. Выпусціш яго — ён і пойдзе на дно... Ну, усё! Пайшлі.

(Працяг будзе)

ЗАКАНЧЭННЕ КУРСУ

У Пранезічах (Бельскі павет) гурток вясковых гаспадынь арганізаваў кулінарны курс. 2 сакавіка адбылося ўрачыстае заканчэнне курсу. Прышлі сюды мужчыны і жанчыны. Сталы ўгіналіся ад прысмакаў. Пад музыку гарманіста Сцяпана Хаманюка весела бавіліся ўдзельнікі вечарыны.

Тэкст і фота П. Зінкевіч

Выступае з праграмаю старшыня гуртка вясковых гаспадынь Анна Мінкевіч.

КІНО

Праграма на 2—7.IV.1968 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Na pomoc" (angl.), 2—3. „Człowiek bez paszportu" (radz.), 4—5. „Kopciuszek w potrzasku" (franc.), 6—7.

Дубіны

„Dzieci Don Kichota" (radz.). „Dzielnica kruków" (szwedzki), 6—7.

Нараўка

„Gdzie jesteś Maksymie" (radz.), „Królowa stacji benzynowej" (radziecki), 3—7.

Нарва

„Kochankowie z Marony" (polski), „Znowu Max Linder" (franc.), 3—7.

Чыжы

„Złoto" (polski), „Dzwony dla bosych" (czeski), 3—7.

Дубічы Царкоўныя

„Lenin w Polsce" (polski), „Gorzkie dno rzeki" (jugosł.), 3—7.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Bicz Boży" (polski), „Lebiediew contra Lebiediew" (radz.), 3—7.

Орля

„Teresa Desgoureux" (franc.) „Porucznik jazdy" (radz.), 3—7.

Райск

„Zwariowana noc" (polski), „Szesnasta wiosna" (radz.), 3—7.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Człowiek bez paszportu" (radz.), „Kopciuszek w potrzasku" (franc.), 2—5.

Міхалова

„Jak się masz Vero" (węgierski), 2—3. „Dziewczyna z dobrego domu" (polski), 4—5. „Nikt nie chciał umierać" (radz.), 6—7.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Romanca na trąbkę" (czeski), 2—3. „Gra bez reguł" (czeski), 4—5. „Sami swoi" (polski), 6—7.

Шудзялава

„Aleksander Newski" (radz.), „Dialog" (węgierski), 3—7.

Янаў

„Czterej pancerni i pies" (polski), 3—7.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Czterej pancerni i pies" (polski), 3—7.

Новы Двор

„Człowiek z karabinem" (radz.), „Grymasy" (węgierski), 6—7.

Ліпск

„Kozacy" (radz.), „Grunt to zdrowie" (franc.), 6—7.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrócie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

BZGraf. G-3. NAKŁAD 7719

Капялюш да крывога носа

Ох, каб вы знялі, мае каханыя, што на гэтым свеце робіцца. Проста чуда. Заходжу я аднойчы да хлява, а мая Лысуха са збітым рогам лобам мяне ў плечы, а пасля тым стырчыком, значыць, добрым рогам, як падчапіла за вобшыўку спадніцы, так і паднялa пад самы бэлек. Вотрубі з вядзерца пасыпаліся, я амаль да смерці перапалохалася і проплач пытаю: «За што гэта так нада мною здзекваешся? Патлянь і вотрубі табе прынясла і вітамінаў дамяшала». А яна трымае. Ну, думаю, канец тут. І пачала шукаць спосабу. Толькі ўчапілася за жэрдку, аж нявестка ўварвалася ў хлеў. І яна ўпрасіла кароўку, каб мяне апусціла. Дайшла я да сябе дзякуючы сваёй сваньцы, бо яна і зелле паліла і Лысуху стрыгла. Цераз якуюсь гадзіну пайшла я зноў да хлява і пытаю: «Скажы, даражэнькая, за што гэта так?» А яна мне кажа: «Ты, што сляпая, людзі да вясны гатовяцца, а ты мяне нават на шпацыр не выпускаеш. Пачытай, кажа, часопіс «Плён» і «Хлопскую Дарогу». Там пішуць, што трэба выпускаць жывёлу кожны дзень усё на даўжэй». Якраз, на маё шчасце, уварваўся снег клубам, завіруха хлопнула дзвярыма і так снегам закруціла па цэлым хляве, аж Лысуха вочы прыплюшчыла. «Бачыш, кажу, вясну?». «А чаму, — кажа Лысуха, — не вясна, ты ж помніш, як вазіла мяне на рынак, то амаль у кожнай вёсцы сеўнікі стаяць гатовы да сезону. Некаторы на падворку, а многа ўжо і на вуліцу павывозілі. Значыць, гатовяцца да сезону. Толькі ў гэтых заспалых прыватныя то яшчэ ў спратку, а кулковыя ўжо даўно на дварэ. Ты ж, — кажа, — сама ў гэтым зажондзі і хіба знаеш, як з вашымі машынамі». Паверце, мне ад гэтага ўсяго аж слаба зрабілася, бо дзе ж вы бачылі, я яе кармлю, а яна мне за казённыя машыны такія выгаваркі дае і рогам за вобшыўку, падымае. Ад злосці я хлопнула дзвярыма мацней, чым тая завіруха, хапіла хлебную лапату і давай адкопваць з-пад снегу заваленыя машыны.

Ужо і прэзас нашага кулка прышоў з рыдлёўкаю і дыспазітар мо былі б і адкапалі, бо дыспазітар ужо рыдлёўкаю пачаў дастававацца да якоесь трубы, пэўна гэта быў камінок ад «Урсуса», як чорт аграмільяранта прынёс. Прывітаўся як чалавек, але гаварыць пачаў як мая Лысуха.

«Што ж вы сабе думаеце, заняліся чорт знае чым, гэта трэба было рабіць восенню, пакуль не завеяла. Што вы цяпер зробіце, калі сеўнік вышыні 120 см, а снегу тут каля плоту 250 см. Кідайце гэтую работу і едзьце па мінеральныя ўгнаенні. Башыя машыны і так паіржавелі ад вашага добрага дотляду. Яшчэ і свае сенажаці да гэтага давядзеце, як навозаў не купіце». Праўда, абідна нам было слухаці за агульныя жалезінкі такую лаянку, але ўсе выбраліся ехаць па ўгнаенні. Разам паехаў і мой стары бо суперфасфату ён купіў у Заблудові, а солі там не было. Каб зналі вы, чым кончылася! Заехалі да Міхалова, бо быццам там вельмі прыгожая патасоўка, а там якраз новы загад прэзаса ці чый там. Прыгажуня, што выпісвае ўгнаенні, кажа: «...Як возьмеце анафасу, то прадам солі патасовай, а інакш не». Сілком змушала браць анафас, а інакш не хацела прадаць. Многія так і паехалі дамоў, нічога не купіўшы. Цімох з гэтага гора напіўся, як баран, а мой стары заплаціў за анафас і соль, ды забраўшы з магазіна, не ўспеў нават торбу з каня зняці і мне абаранку купіці, толькі каня бічом і хутчэй да хаты. Паверце, даражэнькія, як выйшла з хаты, то аж заплакала, глянуўшы на каня. «Халера на цябе, ты крываносы, мусіць мазгі адпіў, што так жывёлу мучыш». А ён саскочыў з фуры і кажа: «Міхалінка, павер, што да солі давалі дадатак анафасу, але мне адзін знакомы шапнуў, што зараз прынясуць яшчэ дадатак другі — фільцовыя капелюшы і быццам кожны будзе мусеў купіці. Таму я так уцякаў, бо дзе ж мне капялюш да крывога носа, а ў іх розуму хопіць і на гэта».

Суседка Міхаліна

НІЎКА

У гэты куток мы паставім шафу, у гэты тэлевізар, а ў гэты мы будзем ставіць Шурыка.

НЕ ПЕРАЧАКАЕШ

— Колькі разоў я цябе вучыла не ўмешвацца ў размову старэйшых. Пачакай, пакуль яны скончаць!

— Я стараюся, мама. Яны ніколі не канчаюць.

ЁРШ І ЧАРВЯК

— Вось, праз цябе трапіў на кручок, — сказаў ёрш чарвяку.

— Дурань, я ўжо даўно на ім сяджу, — уздыхнуў чарвяк.

ПАМЫЛКА ПОВАРА

— Повар, я прасіў дзве порцыі мяса, а вы мне далі толькі адну!

— Прабачце, калі ласка, я забыўся разрэзаць кавалак на дзве часткі.

КЕМЛІВЫ

Ала: — Такім чынам, Юра, у сем гадзін на тым жа месцы, і калі адзін з нас крыху спозніцца...

Юра: — То я пачакаю.

У МАГАЗІНЕ

— Мяне цікавіць гэтая пральная машына. Мыць на ёй нескладана?

— Не, не. Зусім проста.

— Тады я куплю. Гэта палегчыць працу майго мужа.

ДАЎНО ЗНАЁМЫЯ

— Вы даўно знаёмы са сваёю жонкай?

— З дзяцінства. Памятаю, калі я калыхаў яе на руках, яна любіла стукаць мяне па лысіне.

ПРЫЗНАННЕ СТАРОГА ХАЛАСЦЯКА

Бачыў зноў яе ўчора ў сне
(Прыгажуня! Яна ў мяне модніца!)
І рашэнне прыйшло да мяне:
Час і мне ўжо сям'ёй абзаводзіцца.
Хопіць жыць аднаму, як ваўку,
Хопіць сёрбаць чаёк несалоджаны,
Прапаную сваю ёй руку:
Я ж таксама для шчасця народжаны.
Ці ж да старасці лыжкі мне мыць?
У людзей гэтым жонкі займаюцца...
Ажанюся, сябры, так і быць!
Муж нядрэнны з мяне атрымаецца.
Ёй пастукаў я зранку ў акно:
«Мо, нарэшце распішамся сёння?
Ох, каб ведала ты, як даўно
Па табе сэрцам, любая, сохну».
А яна мне смяецца ў адказ:
«З неба зорку дастань сёння вечарам».
...Я, дзяўчаты, пытаюся ў вас:
Хіба ж мне халастым быць вечна?
Што мне заўтрашні дзень прынясе?
І калі маё сэрца ўсцешыцца?
...Я хаджу усю ноч па расе
Каля хаты яе золкай сцежкаю.

Васіль Каржаневіч

ВОСЬ КАБ НААДВАРОТ!

Сямікласнік гаворыць свайму сябру:

— Кажуць, у Чэхаславакіі самыя лепшыя ацэнкі — гэта 1 і 2. Вось каб нам туды трапіць — мы былі б круглымі выдатнікамі!

— Не бойся! На гэты раз я траплю ў зайца.

НЕБЯСПЕЧНЫ НУМАР

Заканчваючы нумар, дрэсіроўшчыца ў цырку цалуе грознага тыгра проста ў морду. Дырэктар звяртаецца да публікі:

— Тысячу злотых таму, хто адважыцца зрабіць тое ж самае!

Устае малады чалавек:

— Я, — кажа ён, — толькі спачатку ўбярыце гэтага звера.

— Мурка хоча пакаштаваць лятучых мышаў...

БАРАДА

У Якуба Коласа, калі той сядзеў у Мінскім астрозе, адрасла вялікая густая барада. Ён збіраўся ўжо яе падстрыгчы, як неўзабаве барада прыдалася да важнай справы.

Пасля забойства начальніка турмы ў арыштантаў рабілі частыя і раптоўныя вобыскі, адбіралі грошы і недазволеныя рэчы. Я. Колас аднойчы ўбачыў праз «тэлефон» — дзірку ў сцяне, што трасуць суседнюю камеру. «Куды дзець грошы?» — устрывожыўся паэт (у яго было дзесяць рублёў — грошы ўсяе камеры).

Я. Колас, доўга не думаючы, злажыў дзесятку і сунуў ў сваю бараду. Абшарылі ўсю камеру, ператрэслі сяннікі, агледзелі апранахі, вывернулі кішэні, але ў такую незвычайную схований — бараду, вядома, ніхто не заглянуў.

— Ну, браток, пакуль сядзіш у турме — барада наша! — сказалі сябры пасля вобыску. Коласава барада саслужыла добрую службу, у ёй хавалі пісьмы, грошы і нават нёвялічкі ножыкецізорык.

<u>Песні па заяўках</u>

Па просьбе А. Чэмеля з Беластока змяшчаем песню п.з.

Ехал я из Берлина

Ехал я из Берлина
По дороге прямой,
На попутных машинах
Ехал с фронта домой.
Ехал мимо Варшавы,
Ехал мимо Орла —
Там, где русская слава
Все тропинки прошла.

Припев:

Эй, встречай,
С победой поздравляй,
Милыми руками
Покрепче обнимай!

Очень дальние дали
Мы с друзьями прошли
И нигде не видали
Лучше нашей земли.
Наше солнышко краше,
И скажу, не тая:
Лучше девушек наших
Нет на свете, друзья.

Припев.

За весенние ночи,
За родную страну
Да за карие очи
Я ходил на войну.
Вы цветите пышнее,
Золотые края.
Ты целуй горячее,
Дорогая моя!

Припев:

Эй, встречай,
С победой паздравляй,
Милыми руками,
Покрепче обнимай!

Курёзы

ПАДЫХОДЗІЦЬ

Нейкі чалавек зайшоў у магазін у Даласе (Тэхас) і запытаў, ці ёсць патроны для рэвальвера.

— Думаеце, яны падыходзяць да гэтага пісталета? — спытаў ён праз некалькі хвілін, калі прадавец падаў яму карабок.

— Паспрабуйце — гэта прасцей за ўсё.

Пакупнік зарадзіў пісталет.

— Падыходзяць, — сказаў ён. — А цяпер давайце сюды касу!

Паліцыя Даласа шукае бандыта.

ГАНАРОВАЯ ПАСАЖЫРКА

У гасцініцу для жывёл у лонданскім аэрапорце прыбыла транзітная пасажырка — сабачка Піпа. Яе з'яўленне выклікала страшэнны перапалох.

На самай справе, Піпа адмовілася ад мяса, потым ад пячэння, якія былі ў меню. Занепакоеныя служачыя гасцініцы шукалі страву, якая б спадабалася сабачку, пакуль у ашэйніку не знайшлі запіску, у якой паведамлялася, што Піпа не есць нічога, акрамя кітайскай капусты і гародніны пад асобым соусам, і ўсё гэта павінна падавацца на плоскай талерцы з краямі, выгнутымі, як лісць дуба, і абавязкова афіцыянтам — мужчынам у белай куртцы.

Піпе прыгатавалі кітайскую капусту і падабралі афіцыянта.

«ГАНОРЫС КАЎЗА»

Універсітэт штата Айдаха (ЗША) прысвоіў ганаровае званне доктара «ганорыс каўза» аднаму нью-йоркскаму гаспадару рэстарана за тое, што той рыхтуе дасканалыя стравы з памідораў, выгадаваных у гэтым штаце.

Смяецца з намі

Цёшча толькі тады не выходзіла з сябе, калі зяць лез са скуры вон.